Günlük Siyasi Gazete

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Gerçek

SAYI 142
20 EKİM
CUMARTESİ
500 Kuruş

YARIN GAZETEMİZDE

Seçim sonuçlarının değerlendirmesi

5 Haziran 1977 / 11 Aralık 1977 / 14 Ekim 1979 seçim sonuçları itibariyle
- Gericiler Cephesi ve Demokrasi Cephesi'nin karşılaştırması
- Demokrasi cephesinin durumu
- Bilimsel sosyalistlerle diğer sol güçlerin karşılaştırması

Demirel erken seçimi zorluyor

- **Seçmen iradesinin erken seçim istediği kanaatinde olan Demirel, parlamentonun bu yönde bir çözüme varması için siyasi manevralar hazırlıyor.**
- **Demirel'in Ecevit'e karşı takındığı ve giderek artırdığı olumsuz tutumun, siyasi havayı gerginleştirmek planının bir parçası olduğu belirtiliyor.**
- **AP iktidar olmaktan çok, bir erken seçimle tek başına iktidar olmak planını, «ara rejim» tehdidine bağlıyarak yürütüyor. Seçim öncesinde Ecevit'in kullandığı bu şantaj silahı şimdi Demirel'in eline geçti.**

Gerçek Haber Merkezi — Cumhurbaşkanı ile görüşen AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in, daha çok erken seçim formülleri üzerinde durduğu ve bu kapsamda çeşitli hükümet bileşimlerini cumhurbaşkanına önerdiği belirtiliyor. Demirel'in cumhurbaşkanına önerdiği hükümet formülleri içinde AP azınlık hükümeti de bulunuyor.

Dün Çankaya köşkünde Cumhurbaşkanı tarafından kabul edilen Demirel rejim meselesinin çözüldüğü kanaatindedir ama bir hükümet meselesi başlatmaktan yanadır. Demirel sorunun çözümünden çok çözümsüzlüğünün artmasından yana tutum almaktadır.

AP'NİN HESAPLARI

Adalet Partisi Genel Başkanı Demirel, hükümet koltuklarının, siyasal partileri yıpratan bir duruma girdiğini hesap etmekte ve siyasi hasımlarını bu koltuklara itmeye çalışmaktadır. AP'nin baş hedefi CHP'nin yeniden hükümet kurmaya zorlanması ve daha da yıpratılmasıdır. Eğer CHP böyle bir girişimde bulunursa AP'nin gelecekte tek başına iktidar olmasının şartları doğacaktır.

AP'nin bir başka hedefi de MSP'yi yıpratacak formüllerin oluşturulmasına dayanıyor. Erken seçime yanaşmıyan MSP, CHP ile bir ortaklığa itilebilirse bundan kazançlı çıkacak olanın AP olacağı hesap edilmektedir. MSP - CHP koalisyonu ise Demirel açısından, uzun vadeli bile olsa, sağlam ve tek başına bir iktidar şansının önkoşulu olarak görünmektedir.

MSP HAKEM ROLÜNDE

Parlamento partileri içinde, iktidar olmasından en çok kuşku duyulan MSP olmuştur. Tekelciler her ne pahasına olursa olsun MSP'nin iktidardan uzak tutulmasını istemektedirler. MSP ise buna karşılık, kendisinin devam eden anahtar parti olma konumunu AP'yi yıpratmak için kullanmak peşinde. Bunun için her zaman düşürme imkânını elinde tutarak AP'yi iktidara getirmek, MSP'nin hesaplarının yoğunlaştığı nokta olarak görülmektedir. Erken seçim

Devamı s. 5, sütun 1'de

AP yeni transferler kovalıyor

Seçimlerin ardından milletvekili transferleri yeniden başladı. Seçim sonuçlarına bakarak, elini çabuk tutan ilk milletvekili Ordu'lu Ünal Yalın oldu. Seçimlerden iki gün sonra CHP'den istifa eden Ünal Yalın, ertesi gün AP'ye girdi.

- **CHP içinde bazı milletvekillerine çengel attığı, yeni istifaların beklendiği haber veriliyor.**
- **CHP içinde sağ ve sol kanat milletvekilleri arasındaki çelişkinin giderek alevlenmesi ve parti içi bir sorun haline gelmesi bekleniyor.**

Ankara (Gerçek) — Başkent kulislerinde yoğunlaşan ve CHP genel merkezine yakın kimi çevrelerce de doğrulanan, milletvekili transfer piyasasının giderek gelişmesi beklenmektedir. CHP Ordu milletvekili Günay Yalım'ın partisinden istifa edip AP'ye girmesinden sonra Ankara'da dikkatler, milletvekili

Devamı s. 5, sütun 1'de

Meclisler 23 Ekim salı günü toplanacak

- **Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi'nde yeni seçilen üyeler and içecekler.**
- **24 Ekim çarşamba günü meclislerin birleşik toplantısında, 19 ilde uygulanan sıkıyönetimin uzatılıp uzatılmaması konusu görüşülecek.**

Ankara (a.a.) — TBMM'nin 23 Ekim Salı günü toplanarak beşinci yasama döneminin üçüncü yasama yılı çalışmalarına baş-

Devamı s. 5, sütun 4'de

TSİP Genel Yönetim Kurulu bugün toplanıyor

- **Toplantıda seçim sonuçlarının ve son siyasal gelişmelerin gözden geçirileceği ve önümüzdeki günlerin örgütsel görevlerinin saptanacağı açıklandı.**

İstanbul (Gerçek) — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu bugün saat 10.00 da toplanarak,

Devamı s. 5, sütun 4'de

Humeyni idam cezası verilmemesini istedi

- **Ayetullah Humeyni'nin İslâm devrim mahkemeleri tarafından idam kararları alınmasına son verilmesi yolunda talimatlar verdiği açıklandı.**
- **Önde gelen din adamlarından Ayetullah Şeriatmadari, Humeyni'yle derin görüş ayrılıkları bulunduğunu söyledi.**

Tahran (THA) — Ayetullah Humeyni'nin, İslam Devrim Mahkemeleri tarafından idam kararı alınmasına son verilmesi yolunda talimat verdiği açıklanmıştır.

Devamı s. 5, sütun 3'de

Geçen yıl, Balgat'ta iki kahvehaneyi tarayarak 5 kişiyi katleden faşistler, mahkeme kararı açıklandıktan sonra salonu birbirine kattılar.

İdama mahkum edilen faşistler tehditler savuruyor: «intikamımızı alacaklar»

- **Balgat katliamı tertipçisi faşistlerden 2'si idama, 3'ü de ağır hapse mahkûm edilince, askeri mahkeme salonu karıştı. Faşist sanık ve salonda bulunan yandaşları «kahrolsun komünistler», «bu vatan ya bizim ya hiç kimsenin» diye bağırdılar.**
- **Öte yandan, Adana Emniyet Müdürünün öldürülmesi olayını planlayan kişilerin Adakobirlik başkanı Akın Özdemir'i öldüren kişiler olduğu saptandı.**

Ankara — Ankara sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesi, Balgat katliamı sanıklarından iki faşisti idama, ikisini 36'şar yıl, birini de 26 yıl ağır hapis cezasına çarptırdı.

Askeri mahkeme kararında, faşist İsa Armağan'ın halen kaçak olan İsmail Köksal, Ethem Kıskıs, Haydar Şahin ile «Türkiye şeriatçı komando ordusu» adlı gizli bir örgüt oluşturdukları, çeşitli silahlı gasp olayına katıldıkları belirtildi. İsa Armağan'ın arkadaşları ile birlikte 9.8.1978 günü Balgat'ta iki kahvehaneyi silahla taradıkları, olay sırasında 5 kişinin öldüğü 12 kişinin çeşitli yerlerinden yaralandığı ve işledikleri bu suçlardan dolayı İsa Armağan ve Mustafa Pehlivanoğlu'nun idam cezasına çarptırıldığı açıklandı.

Balgat katliamının öteki tertipçilerinden Naim Yanık ve Mehmet Varlı ise önce 75 ve 72 yıl hapis cezalarına çarptırıldı, daha sonra da cezaları 36'şar yıla indirildi. Öteki fasist Ahmet Çelik ise, 26 yıl hapis cezasına mahkum edildi.

Kararın sanıkların yüzüne karşı okunmasından sonra sanık, fasistler mahkeme salonunda olay çıkartarak, durusmayı izlemekte olan diğer fasistlerle birlikte slogan atmaya başladılar.

İdama mahkum edilen fasist Mustafa Pehlivanoğlu, askeri mahkeme heyetine doğru dönerek «Ya tam susturacağız ya kan kusturacağız» diye bağırdı

Devamı s. 5, sütun 6'da

BANK-SEN: «CHP'nin yenilgisi, solun başarısızlığı değildir»

- **«Sağ partilerin görece başarısı, ancak iktidar adayı güçlü bir sol seçeneğin bulunmaması ile açıklanabilir» şeklinde konuşan Denizmen, seçimler öncesinde oluşan eylem birliğinin «sol siyasal seçeneği oluşturma yolunda» kitlelere güven verdiğini, eylem birliği dışında kalmayı hesaplarına daha uygun bulanların ise seçimlerde destek bulamadıklarını belirtti.**

İSTANBUL — 14 Ekim seçimlerinin sonuçlarına ilişkin görüşlerini açıklayan Bank-Sen Genel Başkanı Metin Denizmen, CHP oylarının azalmasının tekelci sermayenin dayattığı politikanın iflası anlamına geldiğini belirterek, «CHP oylarının azalması, sermaye sözcülerinin öne sürdükleri gibi «solun başarısızlığı» olarak yorumlanamaz. CHP oylarının azalması, IMF'lerin, OECD'lerin, emperyalist tekellerin dayattığı ve CHP'nin boyun eğdiği politikanın reddidir» dedi.

CHP'nin yenilgisinin, işçi ücretlerini dondurma girişimlerine ve sınıf uzlaşmasına dayanan «toplumsal andlaşma»ya, ertelenen grevlere, yaygınlaşan işsizliğe karşı işçi ve emekçi kitlelerin bir cevabı olduğunu söyleyen Denizmen, «Halk kitlelerinin, emperyalizmin dayattığı politikayı reddetmesine karşın, sağ partilerin görece başarı kazanması ancak iktidar adayı güçlü bir sol seçeneğin bulunmaması ile açıklanabilir. Sermaye partilerinin görece oy artışı, kesinlikle kitlelerin politik tercihlerinin sağa kaydığı anlamına gelmemektedir» şeklinde konuştu.

Bank-Sen Genel Başkanı, «Seçim ortamı, ulusal ve demokratik güçlerin eylem birliği doğrultusunda başarılı adımların atıldığı bir platform niteliği de taşımıştır. Henüz yeterli düzeye erişe-

Devamı s. 5, sütun 3'de

Gerçek Durum

Sosyalist hareketin birliği ve solda siyasal işbirliği

Seçim sonuçlarından en fazla ders çıkarması gerekenler, sanırız ki, sosyalist ve ilerici güçler olmalıdır. Gene, anti-faşist bir parti olan CHP'nin de oturup kendi yenilgisini düşünmesinde ve bunu yaparken, işçi sınıfı sosyalizminin şimdiye kadar CHP ye anti-faşist planda yaptığı siyasal uyarıların ve eleştirilen haklılığını gözönüne almasında yarar vardır.

Ama bizim için aslolan, sosyalist siyasal güçlerin yapacağı değerlendirme ve seçim sonuçlarından çıkaracağı derslerdir. Seçim sonuçlarıyla ortaya çıkan tablo, temel politik hattını savunduğumuz Türkiye Sosyalist İşçi Partisi açısından şaşırtıcı değildir. Bu nedenle, seçim sonuçlarından ders çıkarması gereken de bu parti değildir.

Bizce seçim sonuçlarından asıl ders alması gereken, sosyalist hareketin birliğini ve solun birlikteliğini gözetmeyen, bu doğrultuda, sosyalistlerden başlayarak, solda kapsamlı ve merkezi bir siyasal işbirliği politikasına gelmeyen sosyalist güçlerdir.

Bu sosyalist çevrelerin başlıca yanılgısı, kendi partilerini Türkiye işçi sınıfı politik hareketinin tek temsilcisi ve öncüsü görmeleridir. Böyle bir anlayış, sözkonusu çevrelerin seçimleri sol içi bir yarış ve çekişme alanı gibi görmelerini getirmiştir. Oysa bu alan burjuvaziye, egemen güçlere, onların sınıfsal ve ulusal baskılarına karşı bir mücadele alanı olarak değerlendirilmek zorundaydı.

Seçimlerde, sol oyların dağılımından, her partinin ve grubun kendine göre birtakım yorumlar ve sonuçlar çıkarması beklenmektedir. Ne var ki, bu yorumların ve sonuçların nalıncı keseriyle elde edilmesi, sosyalist siyasal hareketin ve genel devrimci-demokratik mücadelenin çıkarlarına, yani gerçek olgulara uygun düşmez.

Örneğin TİP genel başkanı sayın Boran, seçim akşamı yayınlanmak üzere Televizyona verdiği demeçte, solda alınacak oylar arasında, «en bilinçli oyların» TİP'e ait olacağını öne sürmüştür.

Aynı partinin İstanbul il başkanı ise seçim sonrasında verdiği demeçte, kendi Partisinin aldığı oyların «en net oylar» olduğunu söylemiştir. Bütün bunlar sübjektif iddialardır. En bilinçli ve en net oyların TİP'e ait olduğu iddiasının hiçbir objektif ölçütü bulunmadığı gibi, TİP'in de en bilinçli siyasal akım olduğu, (yani marksizm-leninizmi temsil et-

Devamı s. 5, sütun 7'de

ABD'li işadamları, Türkiye'de fazla ikramdan bunaldı

- **Türkiye'de 50'ye yakın yatırım projesi üzerinde anlaşma sağlayan ABD'li işadamları, «şikâyet amacıyla bir sözümüz olacaksa, o da çok fazla sıcak ilginin derecesidir» dediler.**

ANKARA — ABD'nin «Denizaşırı Özel Yatırımlar Örgütü»nün Güney Avrupa Kurumuna bağlı işadamları, yeni yatırım olanakları aramak için geldikleri Türkiye'den oldukça memnun ayrıldılar. Türkiye'de tekelci sermaye grupları ve hükümet yetkilileri ile yaptıkları görüşmelerden olumlu sonuçlar aldıklarını söyleyen ABD'li iş-

Devamı s. 5, sütun 1'de

gedik

KELİN MERHEMİ OLSA!

ABD'li iş adamlarına «Türkiye'de yapılabilecek yatırımlar» konusunda brifing verilmiş. Brifingde ayrıca Türkiye'nin «özellikle Orta Doğu ülkelerine ortak yatırımlara açık olduğu» da belirtilmiş?!

Gidi seni!

Haline bakmaz Hasandağına oduna gidersin ama dikkat et de evdeki bulgurdan olmayasın.

taşı

Kentler pislikten nefes alınmaz hale geldi

Çevre kirlenmesi toplum sağlığını tehdit ediyor

- **Kentlere kırsal alandan düzensiz ve sağlıksız akış, çevre kirlenmesini artırıyor. Kırsal alandan büyük kentlere gelen vatandaş Belediyelerin hiç bir hizmetinden yararlanamadığı için çevre kirlenmesi gün geçtikçe tehlikeli boyutlara ulaşıyor.**
- **Denizlerin kirlenmesi yüzünden su ürünleri yok oluyor. Devlet Planlama verilerine göre bu gidişle 12 yıl sonra Marmara denizi de ölü bir deniz halini alacak.**

Kırsal alandan kentlere önemli bir nüfus akımı oluyor. Kentlerdeki hızlı nüfus artışı, gecekonduların, fabrikaların ve motorlu taşıtların çoğalması buna karşılık yakıt ihtiyacının, yol, kanalizasyon, su tesislerinin yeterince karşılanamaması, hatta temizlik işlerinin büyük çapta aksaması, hava ve çevre kirlenmesine yol açmakta ve toplum sağlığı tehlikeli boyutlarda bozulmaktadır.

İstanbul Ankara İzmir gibi büyük kentler pislik içinde yüzmektedir. Trafik düzensizliği, hava kirlenmesi, yakıt ve ışıklandırma yetersizliği her geçen gün biraz daha artmaktadır.

Hızlı ama düzensiz kentleşme olgusu, yanlız kentlerdeki toplum salğığını tehdit etmekle kalmamakta, kırsal alanda doğal kaynakların tahribine de yol açmaktadır. Kent ve fabrika artıklarının hiç bir önleme gerek görülmeden deniz, göl ve nehirlere akıtılması, tarımsal ilaç artıklarının yağmur sularıyla bu kaynaklara taşınması pisliği ve çevre kirlenmesini her geçen gün biraz daha korkunç bir hale getirmektedir.

Deniz kıyısı kentlerde vapurların kirli yağlarının denizlere dökülmesi, bu bölgelerdeki yaşamı felce uğratmaktadır. En değerli besin maddeleri olan su ürünleri gün geçtikçe deniz kirlenmesi nedeniyle yok olmaktadır. İzmit körfezi, Haliç ölü bir deniz haline gelmiştir. Bugünkü koşullar devam ederse, Marmara deniz suyu da 12 yıl içinde aynı hale gelecektir.

Özellikle sosyalist ülkelerde bir devlet politikası olarak geliştirilen Çevre temizliği, Türkiye'de bugüne kadar üstünde doğru dürüst durulmamış bir konudur.

Toplum sağlığını ciddi şekilde tehdit eden kanalizasyonlar, kentlerin gecekondu bölgelerinde çoğunlukla açıktan akmakta, ya da büyük ölçüde sızıntı yapmaktadır. Hava kirlenmesi başta Ankara olmak üzere büyük kentlerde feci bir hal almıştır. Belediyelerin güçsüzlüğü yüzünden kentlerin ana caddeleri ve sokakları mezbeleyi andırmaktadır. Meyve kapuklarından, hayvan pisliklerine, fabrika ve konut çöplerine kadar her türlü artık, kentlerin ortasında günlerce kalmaktadır.

Patlayan kanalizasyonlar. Sokaklarda sık sık görülen bu manzara insan sağlığına verilen değerin açık bir göstergesi.

Toplum sağlığını ciddi bir şekilde tehdit eden çevre ve hava kirlenmesi konularının üstüne gidilemediği takdirde, çok yakın bir gelecekte özellikle büyük kentler tamamen yaşanmaz hale gelecektir.

CHP Yenilgisinin Çarpık Yorumları

Refik EVREN

14 Ekim seçimlerinin sonuçları yeni bir hükümete yol açarken, demokratik kamu oyunda CHP'nin yenilgisi üzerine yorumlar yapılıyor ve 3'cü Ecevit hükümetinin başarısızlığı hakkında çeşitli görüşler ileri sürülüyor.

Bu tartışma ve yorumlamalar kuşkusuz ki özellikle CHP içinde ve çevresinde yeni kaynaşmaların habercisi niteliğini de taşıyor. Nitekim, birçok CHP'li parlamenter ya da teşkilât mensubu, yenilgi üzerine değişik bakışlar ileri sürüyorlar. Kamu oyuna daha çok yansıyan, CHP'de yönetime muhalif hiziplerin görüşleri oluyor.

Öte yandan ilerici ve demokratik eğilimleri ile tanınan birçok köşe yazarı da CHP'nin başarısızlığı ve yenilgisi üzerine yapılan tartışmalara kendi açılarından katılıyorlar.

Ama gözlediğimiz odur ki, bugün kamu oyuna yansıtılan bu tartışmaların ve öne sürülen görüşlerin hemen hemen tamamı bilimsel olmayan ve metafizik mantıkla ele alınan düşüncelerden öte gidemiyor.

Bu yazımızda bunlardan belli başlılarını sergilemek istiyoruz:

● Bir grup CHP'li ya da CHP takipçisi, başarısızlığın ve yenilginin nedenini, CHP'nin **tek başına hükümet olamamasına** bağlayıp, Ecevit'in çok şeyler yapmak istediğini ama bağımsız bakanlardan ve kabinedeki uyumsuz unsurlardan dolayı elinin kolunun bağlandığını ileri sürüyorlar. CHP'yi aklama ve günahlarını silip onu temize çıkarma gayretinden ileri geçmeyen bu iddialar, aslında CHP'deki Ecevit hayranlarının ve CHP kuyrukçularının duruma kılıf geçirip, mazeret ya da bahane bulmasından başka birşey değil.

● Diğer bir görüşün sahipleri ise suçu Ecevit'in «çevresine» bağlıyorlar. Ecevit'in çevresini birtakım dalkavukların aldığını ve onların Ecevit'i yanlış yola sevkettiğini ileri sürüyorlar. Bilindiği gibi, toplumsal ve siyasal olaylara «liderler» ve «çevreleri» açısından bakan bu idealist görüş, gerçekte birçok CHP'linin ya da CHP seçmeninin yanıltılmasına hizmet ediyor. Bilindiği gibi hep böyle durumlarda daima benzer idealist yorumlar getirilir. Bir yanda, «iyi» olan bir «lider» vardır. Bu lider iyiliğin ve iyi niyetin timsalidir. Buna karşılık onun başını yiyen bir «kötü» vardır. Bu «kötü», o «iyi»nin etrafını kuşatmış olan «çevre»dir. Lider **melek**'tir, çevresi ise **şeytan'dır.** Binlerce yıldır sürüp gelen melek-şeytan şartlandırması bu tür idealist yorumlarda «lider ve çevresi» olarak bir kez daha karşımıza çıkarılır.

Birinci tür yorumlar genel olarak tüm CHP'yi ve özel olarak Ecevit'i aklama çabasıysa, ikinci tür yorum ise onun daha usta bir biçimi ve özellikle Ecevit'in temize çıkarılmasıdır.

● Üçüncü yorumlar ise, biraz daha gelişkin olmakla birlikte, gene idealisttir. Bu tür yorumlara ve yorumculara göre, Ecevit, partide tek adam haline gelmiş. Tümüyle kendi bildiğini okumuş. Parti içi eleştirilere kulak asmamış, kendisine eleştiri yöneltenleri ya çevresinden temizlemiş, ya da —çevresinde değilse— etkisiz hâle getirmiştir.

Bu görüşler, bir yorumdan çok, bir **tesbit** niteliğindedir. Bu tesbit doğrudur. Ecevit de kısa zamanda İsmet Paşa'laşmış ve zaten olmayan demokrasiyi büsbütün yoketmiştir. Ama dediğimiz gibi, bu sadece bir tesbittir. Yani, başarısızlığın ve yenilginin açıklanması değildir. CHP'nin iflasını Ecevit'in parti içi kişisel diktatörlüğüne bağlamak, neden-sonuç ikilisinde, neden'i kişiselleştirmek demektir. Bu görüşün sahipleri ise, ilk iki iddiadan farklı olarak, CHP'yi aklamakta, fakat Ecevit'i suçlamaktadırlar.

Bu yorum, diğerlerinden bir adım ileri olmakla birlikte, gene bilim dışıdır, gene idealisttir. Daha çok parti içindeki bazı muhalefetlerin hesaplarına dayalıdır. Fakat gene de hiç değilse, **Ecevit efsanesinin yıkılması** ve Ecevit'in adı etrafında yaratılan karizmanın sona erdirilmesi açısından yararlıdır.

● CHP'de varılan sonuca neden arayan çabalar arasında, gerçeğe yakın olanı, CHP'nin ilerici sol kanat parlamenterleri tarafından öne sürülmektedir. Bu da, CHP'nin dinamik toplum güçlerinden koptuğu, vaadlerine sırt çevirerek, egemen çevrelere karşı ödün politikası izlediği yolundaki görüşlerdir.

Bu tesbit tümüyle doğrudur, CHP'nin yenilgi nedenini açıklamaya yaklaşmamaktadır. Fakat konunun gene de bilimsel açıklaması değildir. Böyle düşünen CHP içi sol sosyal demokratlara şu üç noktayı hatırlatmakta yarar vardır:

1) Herşeyden önce sosyal demokrasinin ikilemini ve açmazını dikkate almayan her türlü ilerici yorum, tesbiti ne denli doğru yapsa da, çözümlemede (analizde) bilimsel olamaz. Çünkü sosyal demokrasi bir öğreti olarak emekle sermaye arasında üçüncü yolu savunur. Ve gerçekte bir üçüncü yol bulunmadığı için, siyasal akım olarak, daima sermayenin güdümünde kalır.

2) Buna rağmen, sosyal demokrasinin hiç değilse ülkemizin bugünkü koşullarında faşizme ve gericiliğe karşı demokratik bir misyonu olabilirdi. Bunun da yolu, sol sosyal demokratların belirttiği gibi, CHP'nin kendi solundaki dinamik toplum güçleriyle işbirliği yapmasından geçerdi.

Bir başka deyişle, sosyal demokrasi, hiçbir zaman umut olamazdı, hiçbir zaman kitlelerin kurtuluşunu getiremezdi, ama siyasal demokrasiye ve toplumsal demokratikleşme sürecine hizmet edebilirdi, emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirebilirdi. Bu misyon ise, ancak faşizme karşı kararlı olmakla, tekellerin egemenliğine karşı çıkan halk güçlerinin yanında yer almakla sağlanabilirdi.

Günümüz kapitalist toplumunda sosyal demokratlar arasında bu konumda olanlar sadece sol sosyal demokratlardır. Ama sol sosyal demokratların da, kendi başlarına bağımsız bir akım olmalarına olanak yoktur. Sol sosyal demokrasinin başarısı, ancak emperyalizme, faşizme ve tekelci sermayeye karşı sonuna kadar kararlı güç olan işçi sınıfı politik hareketinin yanında saf tutmasıyla mümkündür.

CHP içinde sağ kanat yönetimini eleştiren ilerici unsurlara özellikle bu bilimsel ve politik gerçekliği hatırlatmak gerekir.

3) Bunu yaptıktan sonra şu soruyu da sormak hakkımızdır: Siz, CHP'nin ilerici kanadı olarak, 21 aylık CHP hükümeti boyunca parti içinde görevinizi yaptınız mı?.. Bunun yanıtı, ne yazık ki, olumsuzdur.

CHP içindeki ilerici kanat unsurları, çeşitli konularda kendi görüşlerini korumuş olmakla birlikte, parti içinde etkin bir muhalefet yapamamışlardır. Oysa bu unsurlar, —CHP yönetim organlarında bulunmasalar bile— özellikle CHP Meclis grubunda önemli bir ağırlığa sahiptirler.

Ama onlar da, Ecevit'in «bu hükümet giderse, faşizm gelir, MC gelir, ya da ara rejim gelir» diyen şantaj yollu baskıları, «ya ben, ya faşizm» tehditleri karşısında genellikle susmuşlar, eleştirilerinde ısrarlı olmamışlar, kendi savundukları görüşlerin kararlı takipçiliğini yapamamışlardır.

CHP içindeki ilerici kanat, bu hükümet hiç yoktan iyidir, ehven-i şerdir diyerek sağ sosyal demokratların ve Ecevit'in gericilikle uzlaşma politikasına sürekli göz yummuşlardır. İki yıl içinde sadece birkaç kez grup toplantılarında seslerini yükseltmişler, bu yıl Mayıs ayındaki parti kurultayında bile etkili bir muhalefet koyamamışlardır.

CHP'nin ilericileri görmemişlerdir ki, bu hükümetin ayakta kalma şansı «ehven-i şer mantığını» sürdürmekte değildi. Tersine 3. Ecevit hükümetinin tek yaşama şansı vardı, o da, faşizmin üzerine kararlıca gitmesi, gericiliğe hiçbir ödün vermemesi, tekellere ve emperyalizme kafa tutabilmesiydi. Bunu yapmak için de, kendi solunda muazzam bir güç olan örgütlü halk dinamikleriyle, **gerek siyasal,** gerekse **demokratik** planda sıkı bir işbirliği kurması gerekirdi. Ecevit yönetimi bunu yapabilseydi, belki sermayenin militarist güçlerin, emperyalizmin tepkisini üzerine çekecekti, ama onlara karşı gerçekten güçlü olacaktı. Çünkü tekellere ve emperyalizme karşı gerçek güçleri yanına almış bulunacaktı.

Ve kendisine sağdan baskı yapıldığı, tehdit altında tutulduğu zaman da, her defasında, televizyona çıkıp, kitlelere durumu olduğu gibi anlatarak, «ben bunları yapmak istiyorum, fakat şu şu güçler buna engel oluyorlar» diyecekti. Milyonlarca ileri üyesi olan sendikalar ve diğer demokratik örgütlerin harekete geçmesini sağlayacaktı. İşte, Ecevit yönetimi ancak ve gerçekten o zaman güçlü olacaktı.

Ama Ecevit yönetimi, kendi sağ sosyal demokrat anlayışın gereği olarak, politikasını kapalı kapılar ardındaki gerici pazarlıklara ve uzlaşmalara hapsetmiş, solun üzerine gitmiş, DİSK'e, TÖB-DER'e ve diğer ilerici güçlere baskı uygulamıştır. Militarizme teslim olarak, şovenizmin körüklenmesinde başı çekmiştir.

CHP'liler kısa zamanda görmüşlerdir ki, toplumdaki asıl güç, iki yıl önce CHP'ye verilen 5 milyon oy değildir. Toplumdaki asıl güç halkın örgütlü güçleridir. Ecevit ise, solumdaki oylar yüzde 1'dir diyerek solu küçümsemeye kalkışmış, kitleler ve demokratik örgütler planında güçlü olan ama siyasal alanda zayıf kalan solu yok saymayı yeğlemiştir.

Ecevit yönetimi sermayeye yaranmak için, gericiliğe teslim olarak örgütlü halk dinamiklerini karşılarına almıştır. Sonuçta ise, sandığın belirleyici olmadığı görülmüş ve CHP'ye ait sanılan büyük oy potansiyelinin yitirildiği, niteliksiz olanların da AP'ye kaptırıldığı ve CHP'nin oy desteğinin üçte birinin azaldığı gözlenmiştir. Bugünkü bölük pörçük haliyle bile sol yüzde 5 oy almıştır, çözümü CHP'de görmeyen yüzbinlerce seçmen ise, solun bölünmüşlüğü nedeniyle, sandık başına gitmemiş, ama CHP'yi de reddetmiştir.

Bundan sonrası, CHP'nin iç hesaplaşmalarına kalmıştır. Dileriz ki, parti içindeki ilerici kanat bugüne değin sürdürdüğü pasif ve tevekkülcü tutumu terkederek, CHP'de kendi doğrultularını egemen kılmayı ve partiyi soldaki güçlerle işbirliği içine sokmayı başarabilirler. Aksi halde CHP giderek daha da eriyecektir.

BİRLİKÇİ POLİTİKALARA TERS DÜŞENLERİ HALKIMIZ BAĞIŞLAMIYOR

Aydoğan GEZER

Bu seçimlerde İstanbul'un ilginç bir özelliği vardı. Partiler dışında üç de «bağımsız» aday seçimlere katıldı. Üstelik üçü de solcu ve üçü de iddialı. Sanıyoruz İstanbul'un seçim tarihinde böylesi ilk oluyor.

Bilindiği gibi, bağımsız adaylar genellikle doğu illerinden gösterilir ve kapitalizm öncesi ilişkilerin güçlü kalıntıları nedeniyle buralardaki bağımsız adaylar iddialıdırlar. Kazanmaları da olağan karşılanır. Kapitalist ilişkilerin tümüyle egemen olduğu batı'da ise, şimdiye değin ciddiye alınacak bir bağımsız aday başarısına (nadir belediye başkanlıkları hariç) pek rastlanmamıştır. Hele İstanbul gibi bir işçi şehrinde bağımsız adayların sözü bile edilmemiştir. Çünkü İstanbul halkı siyasetin biricik aracının Parti olduğunu çoktan bilmektedir.

İşte son seçimlerdeki bağımsız adayların ilginçliği de bu noktadan kaynaklanmaktadır. Çünkü bunların her birisi belirli siyasi çizgiler tarafından desteklenmiş, onların adayı olarak belirmiştir.

Bu adaylar içinde en düşük oyu, TEP'in ve bazı diğer çevrelerin desteklediği Niyazi Ağırnaslı almıştır. Seçim bloğuna yanaşmayıp ayrı baş çeken, gazete ilanlarıyla sözde birlikçi görünüp, emekçilerdeki birlik özlemlerini istismar etmeye çalışan küçük gruplar sonuçta, cüzi miktarda da olsa soldaki oyların **bölünmesine** katkıda bulunmuşlardır!

Kurtuluş Dergisi'nin adayı Recep Cüre'yi ise, ayrıca Vatan Partisi desteklemiştir. Gazete ilanlarıyla kendini «proletarya sosyalizmi»nin adayı olarak takdim eden Cüre, Ağırnaslı'yı az farkla geçerek, 2500 civarında oy toplayabilmiştir.

Bağımsız adaylar içinde en fazla oyu toplayan, TKP'nin desteklediği İKD Genel Başkanı Beria Onger olmuştur. Onger'in aldığı 22.000 civarındaki oy, küçümsenmeyecek bir miktardır. Ve kamuoyunda CHP'den daha solda diye bilinenler içinde, Türkiye Birlik Partisi'nden sonra en çok oyu Onger elde etmiştir.

Şimdi bakıyoruz bu olgu, «Birlik Dayanışma» taraftarı yayınlarda hemen sadece bu amaçla yani solda kimin en güçlü olduğunun «propagandası» için kullanılıyor. Hem de bazı köşe yazarları tarafından ciklet edilircesine!

Oysa seçimlerde gericiliğin şahlandığı apaçık ortada. En kıytırık burjuva partisi bile, Onger'in aldığının iki katı oy toplamış. Buna karşılık yazılı her yüz seçmenin bunlardan sandığa giden her 60 seçmenin sadece 1'i Onger'e oy vermiş. Nüfusunun yarısını işçi ailelerinin oulşturduğu bu proletarya şehri için pek parlak bir durum değil. Üstelik İstanbul öyle bir şehir ki, 14 yıl önce, sol potansiyelin bugünküyle kıyaslanmayacak ölçüde düşük olduğu 1965 seçimlerinde eski TİP oyların yaklaşık % 8'ini toplamıştı.

Şimdi seçimlerin ortaya çıkardığı tablo sol açısından, sosyalistler açısından hiç de içaçıcı değilken, oturup **solda hangimiz daha güçlüyüz** çekişmeleri ile mi vakit yitireceğiz, yoksa gerçek gücü seçimlerde somutlananlar kat kat fazla olan sol potansiyeli topyekün seferber etmenin yani en geniş işbirliklerinin yolunu, yordamını mı düşüneceğiz?

Biz şimdiye değin hep ikincisini **ilke edindik ve yaptık.** Bu konuda küçümsenmeyecek adımlar atıldı, azımsanmayacak kazanımlar oldu. Ve emekçi yığınlar solda birlikten yana olduklarını bir kez de oylarıyla gösterdiler. O halde an yitirmeksizin işbirliklerini hayata geçirmek hepimizin baş sorumluluğudur.

Ancak hemen işaret edelim ki, birlik konusu, kitlelerdeki birlik özlemlerini istismar etmek için kullanılırsa, bundan zarar görecek olan birliğin

Devamı s. 5, sütun 2'de.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Sosyalist ülkelerde emeklilik

Sosyalist ülkelerde hayatın tüm dönemleri gibi emeklilik de mutludur, canlıdır. İnsanlar kapitalist ülkelerde olduğu gibi uzun yıllar ağır çalışma koşulları altında ezilip, emekli olduklarında maddi sıkıntı çekmezler, kendileri için hayatın bittiğini düşünmezler. Sosyalizmin getirdiği güvenceyle emeklilikleri sırasında da hayata tüm güçleriyle bağlıdırlar.

Sosyalist ülkelerde örneğin SSCB'de emeklilik yaşı erkekler için 60, kadınlar için 55'dir. Yeraltında, yüksek ısı gerektiren işlerde, sert iklimde çalışanlar için bu süre 5 ila 10 yıl daha kısadır. Madenciler, dokumacılar ve çocuklu kadınlar 50 yaşında emekli olabilir. Emeklilik maaşı önceki maaşın yüzde 50 - 100'ü arasındadır. Ülkede işçilerin ve emeklilerin yaşama koşulları ve ücretleri birlikte yükselir. Fiyatların, kiraların yükselmediği SSCB'de emeklilerin maaşları sürekli yükselmektedir.

Emekliliğe hak kazandıktan sonra, isteyen çalışmaya devam edebilir. Sağlık koşulları gerektiriyorsa, daha kolay bir işte ya da yarım gün çalışabilir.

Devlet emeklilerin sosyal faaliyetlere en geniş şekilde katılmaları için her türlü olanağı yaratmıştır.

Çağdaş Gazeteciler Derneği Başkanı Ateş, Cenkçi'ye cevap verdi

Ankara (THA) — Ankara Gazeteciler Cemiyeti Beyhan Cenkçi'nin basın şeref kartlarının Bayram Gazetesi'nin yayınlanması için verilen yetkiye geçerli sayılmamasını eleştirmesi üzerine, konuya ilişkin soruları yanıtlayan Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Başkanı Yılmaz Ateş, Cenkçi'nin konuyu sürtüşme düzeyinde tutmak istediğini belirterek, basın şeref kartı taşıyan gazetecilere karşı olmadıklarını, ancak yasada bazı komisyonlarda geçerli sayılmadığını bildirmiştir.

Yılmaz Ateş AGC Başkanı Beyhan Cenkçi'nin bazı yasa dışı yollara da başvurduğuna değinerek, Türkiye'deki yabancı basın mensuplarını da üyeymiş gibi göstermesini eleştirmiştir.

Ankara dışında hatta yurt dışında bulunanlarında listeye yazıldığını belirten Ateş, Cenkçi'nin bu konuda susması gerektiği'ni anımsatmıştır. Ateş ayrıca, Ankara'da yayınlanacak Bayram Gazetesi'nin yayın hakkının Çağdaş Gazeteciler Derneği'ne verildiğini de vurgulayarak tartışmanın bitmesini istemiştir.

Çağatay Anadol — Bakış

Burjuvazinin Sevinci

Sosyal Demokrasinin kesin iflasının belgelenmesi ve bu gelişimin kitlelerin hissedilir bir şekilde sosyalizme yönelmesiyle sonuçlanmaması burjuvaziyi bir hayli sevindirmiş. Bunu sadık kalemşorlarının yazılarından ve bizzat kendi sözcülerinin beyanlarından anlıyoruz. Belli ki, burjuvazinin en korktuğu gelişme, yıkılan soyut umutların yerini somut sosyalizm etrafında örgütlenmeye yönelik bir birikimin ortaya çıkmasıydı.

Burjuvazinin, bu sevincinde pek te haksız olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü o, başka kapitalist sömürü toplumlarında da yutturulmaya çalışılan iki sömürücü sınıf partisinden oluşan tahtıravalli'yi hâlâ daha sürdürebildiğini görmüştür. Çünkü o, bu tahtıravallinin tekerine çomak sokabilecek tek gücün işçi sınıfı sosyalizmi olduğunu biliyordu.

Bu «tehlike» ile karşılaşmama konusunda burjuvazinin tek umudu sosyalist hareketin ve sol'un dağınıklığı idi. Bu «umuduna» güvenmekte ne kadar haklı olduğunu 15 Ekim'in erken saatlerinde gören burjuvazi derin bir nefes aldı. «Aşırı uçtaki sol partilerin oyları düşük düzeyde gerçekleşti», «seçimlerde sola karşı sempati gösterilmemiştir», «Sol tehlikenin abartıldığı kadar geniş olmadığı ortaya çıkmıştır» sözleri hep bu rahatlamanın ifadeleri olmuştur.

Ama bu rahatlamayı kısa zamanda tedirginliğe ve korkuya dönüştürmenin olanakları elimizdedir. Seçimler bunu gerçekleştirmenin öznel zeminini daha da güçlendirmiştir. Sosyalist hareketin birliği ve solun birlikteliği sorununa işçi-emekçi kitlelerin ne büyük bir önem verdiği somut olarak bir kere daha anlaşılmıştır. İşçi sınıfı siyasi hareketinin nesnel ihtiyaçları ile çakışmayan öznel değerlendirmeler ağır bir darbe yemiştir. Artık gelişecek olan süreç, sür'atle bu çakışmanın gerçekleşmesi yolunda olacaktır. Burjuvaziyi rahatlatan şeyin nesnel durumu açığa vurmak değil, gizlemek olduğu, herkesin kabul edeceği kadar çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Tarihsel gelişimi hızlandırma göreviyle yükümlü olan sosyalistler geçtiğimiz seçimleri bu yolda değerlendirememişlerdir. Sosyal demokrasiden sıtkı sıyrılan yüzbinlerin örgütlü sosyalist harekete yöneltilememesi bunun kanıtı değil midir?

Boşa geçirdiğimiz süreci telafi etmekle yükümlüyüz. Hem de sür'atle. Burjuvazi, çözümsüzlüğünü «ara rejimle», veya faşist terörü daha da azdırmakla «çözme» denemesine girecektir.

Bilimsel sosyalistler «meleklerin kanatlarıyla» uğraşmaz. Seçim sonuçlarını sosyalist hareket içinde bir çekişme konusu haline getirmek; sınıfımıza yönelen ağır tehlikeleri gözardı etmek; izlenen politikaları «temize çıkarmak» uğruna yorganın bütününü yakmayı göze almak; işte bu gerçekleşmemelidir.

Okurlardan

Türkiye'de Kentleşme

Kentleşmeyi sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve mevcut kentlerin büyümesi sonucunu doğuran örgütlenme ve iş bölümünü ve uzmanlaşmayı yaratan insan davranışları ve ilişkilerinde değişikliklere yol açan bir nüfus birikimi süreçi olarak tanımlayabiliriz.

Kentler, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte yapısal değişikliklere uğramıştır. Köylerle kentler arasındaki ve değişik bölgelerde kentlerin kendi aralarındaki ekonomik gelişmeler, büyük sanayi işletmelerin'n ortaya çıkması kentlerin toplum yapısı içinde ağırlık kazanmalarına yol açmıştır. Yüzbinlerce, milyonlarca köy emekçisinin kente akın etmesine neden olan kapitalist gelişme, kentleri toplumsal yaşamın temel merkezleri haline getirmiştir. Kapitalist ülkelerde kentler bu sisteme özgü tüm eşitsizlikleri en keskin biçimde bünyelerinde taşımaktadır. Kentler Toplumsal sınıflara göre bölünmüş durumdadır. Varlıklı insanlarla işçi ve emekçi insanların oturdukları semtler birbirlerinden kesin çizgilerle ayrılmıştır. Yol, su, elektrik, kanalizasyon olmak üzere her türlü alt yapı hizmetleri varlıklı kişilerin oturduğu semtlere en yaygın ve kaliteli biçimde götürülmüş, bunların eğitim, sağlık, ulaşım gibi öteki hizmetlerden de dilediklerince yararlanma olanakları sağlanmıştır.

Türkiye'de sanayinin gelişmesiyle gecekondu olgusu ortaya çıkmıştır. 1950'lerde tarımda kapitalistleşme süreci hızlanmıştır. Tarım sektöründeki kapitalistleşme ve makinalasma sonucu geniş kır emekçileri topraktan kopmuş ve kentlere göç etmiştir.

Gecekondu ve çevresinde düşük düzeyli bir yaşam biçimi oluşmuştur. Gecekondu ve gecekondulu kentin fiziksel ve toplumsal çoğunluğunu oluşturmaya başlamıştır. Ankara nüfusunun yüzde 49'u, Adana'da yüzde 52'si, İzmir'de yüzde 61'd'r.

Gecekondu, kentin ve kentsel gelişme sürecinin artık ayrılmaz bir parçası olmuştur. Büyük sermayedarlar ve mülk sahiplerinin el koyup mülkiyetlerine geçirdikleri uçsuz bucaksız arsalar ve büyük mülkler, bunların büyük zenginliklere sahip olmalarına yol açmaktadır. Yerel yönetimlerin bu konuda aldıkları önlemler göstermelik kalmaktadır. Düzenli ve güvenli bir iş bulmak amacıyla kente göçen emekçiler iş güçlerini belirsiz koşullarda ve gerçek değerinin çok altında satmaya zorlanmaktadır.

Kentleşmenin getirdiği toplumsal dönüşüm, göç eden emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirecek biçimde yönlendirilmelidir. Kentsel topraklar bu güne kadar arsa mülkiyet'ni ele geçiren vurguncuların çıkarını kollayarak kullanılagelmiştir. Kentsel topraklarda arsa özel mülkiyetinin kamu mülkiyetine dönüştürülmesi zorunludur.

Teknik ve toplumsal alt yapının kentleşme sürecini yönlendirici, kentsel büyümeyi biçimlendirici bir araç olarak kullanılması zorunludur. Kentsel alt yapı temelde bir toplumsal hizmettir. Bu bakımdan! Kentsel alt yapı hizmetlerinin dağıtımında burjuvaziye öncelik verilmektedir. Oysa işçi ve emekçilerin yoğun olduğu bölgelere öncelik verilmel'dir.

ANKARA'dan
UĞUR GÜLTEKİN

Petrol ve «Dünya Savaşı Oyunları»

OPEC ülkelerinin 1 Temmuz 1979'dan itibaren fiyatları artırmasından sonra dünya piyasasında petrol, 1970 yılına oranla 10 kattan fazla pahalandı. Eğer akaryakıt fiyatları ilerde de aynı tempolarda artacak olursa 21. yüzyılın başında, benzin, parfüm gibi şişelerde satılacak. Şimdiki tüm felâketlerin; yani enflasyon, işsizlik ve üretim düşüşünün petrol darlığının sonucu olduğuna inanan batılı teknisyenler bu ve benzeri şekilde korkutuluyorlar. Ancak bunun yanısıra gelişmiş kapitalist ülkelerin bizzat kendilerinin de çok büyük petrol, gaz ve kömür yataklarına sahip oldukları söylemek her nedense unutuluyor. Oysa bu yataklar, tüm batılı ülkelerin yıllık enerji tüketim hacmini 100 kattan fazla aşacak şekilde, en az 420 milyar ton petrole eşdeğerdir. Ancak yine de böyle devam ediyor.

Herkesin bildiği gibi, SSCB'nin batıdaki enerji düzensizlikleriyle en ufak bir ilişkisi yoktur, ne geçmişte, ne de şimdi. Bu herkesçe bilinen gerçeği çürütme olanağına sahip olmayan Sovyet meseleleri «uzmanları», futurolojiye iyice dalarak tahminlere uğraşıyorlar. Tahminler çeşitli. Kısa süreli, uzun süreli ve hatta prespektif tahminler yapılıyor. Ama bunların özü aynı: «SSCB her zaman, her yerde, herşeyin suçlusudur.»

Böylesi tahminlerden birine dayanarak yeni bir anti-sovyetizm çeşidi, «petrol anti-sovyetizmi» ortaya çıktı. Birkaç yıl önce SSCB'nin enerji kaynakları hakkında bir rapor yayınlayan ABD Merkezi Haberalma Örgütü (CIA), Sovyetler Birliği'nin son derece acı bir geleceği olacağını ileri sürdü. CIA'nın iddiasına göre, 1980 yıllarında SSCB, petrol ihracatçısı olmaktan çıkıp petrol ithalatçısı olacak! Sovyet meseleleri «uzmanları» uzun uzun düşündüler ve şu karara vardılar: «Madem ki, Rusların parası az, tankı çoktur, o halde Araplara ait petrol yataklarını ele geçirmek için Yakın Doğu'ya atlayabilirler. Doğuda, daha doğrusu doğu ülkelerinin petrol tesislerinde batı yaşamı hüküm sürdüğüne göre, NATO, ordularını savaşa sokacaktır. 3. Dünya Savaşı başlayacak, herşey yıkılacak, ama Ruslar daha iyi silahlandıkları ve daha iyi hazırlandıkları için galip geleceklerdir.' Batı, kaygısızlığı yüzünden mahvolacaktır.

Peki, felaketten kurtulmak için ne gereklidir? —yeni apokalipsisin (dünyanın sonuna ilişkin kehanetin yer aldığı hristiyan kilise kitabı) yazarları kendi kendilerine bu soruyu soruyorlar. Herhalde Aziz Johan'ın yetenek gücüne sahip olmadıklarından olacak daha ilkel bir yanıt veriyorlar: Batı düşünebilen ve düşünülmeyen tüm silahlara kadar silahlanmalı, silahlanmalı ve silahlanmalıdır.»

Acı da olsa bütün bunlar basın, radyo ve televizyon yoluyla tüm dünyaya yayılıyor. Bu arada ABD'de 110 bin kişilik yeni bir askeri birlik kuruluyor. Pentagon'un «Yıldırım Ordu» diye ad taktığı bu birlik 600'le 1000 arasında savaş uçağının, nükleer uçak gemilerinin, destroyerlerin verileceği 2 hava indirme tümeninin ve 2 deniz piyade tümenini bünyesinde topluyor. Birlik, İran Körfezi'nin ve ABD Savunma Bakanı G. Brown'ın son derece mütevazi bir biçimde «Avrupa sınırlarının ötesi» diye sözünü ettiği aynı şekilde buram buram petrol kokan diğer yerlerin «korunması» için öngörülüyor.

Batının kitlesel haberleşme araçlarında «petrol anti-sovyetizminin» ne için patent altına alındığını okuyucuların şimdi anlamış tır sanırım. «Petrol antisovyetizminin» yaratıcıları, Arap petrolünün kesin fiyatlarını sadece deniz piyadelerinin saptayabileceğine inanıyorlar. Ve bir zaman gelecek bunu mutlaka yapacaklardır. Pek tabii ki, pekçok gürültü ve kargaşalık olacaktır ve bu nedenle daha önceden ve ilerde gerçekleşebilir düşüncesiyle, Rusları her konuda suçlamak lâzımdır.

Bu arada OPEC üyesi Arap ülkeleri yöneticilerinin, dünya fiyat belirleme sorunlarının indirme birlikleri tarafından çözümlenmeye başlaması halinde, kuyuları patlatacaklarını ve tesisleri yakacaklarını birçok kez belirttiklerini söylemek gerek. Bununla birlikte bu yöneticiler hiç de komünizm yanlısı düşüncelere sahip değiller.

«Petrol anti-sovyetizmi» propagandacı yalancılığın azabı içinde doğduğu sırada SSCB'deki tüm yakıt türlerinin çıkarımı, CIA'nın ileri sürdüğü tahminlerin aksine düşmedi, arttı. Hem de gayet iyi arttı: 10. beş yıllık plan döneminin (1976 - 1980) dört yılında petrol ve gaz kondensatı çıkarımı, 100 milyon tondan daha fazla arttı. Bu zaman zarfında Sovyet jeologları, 100'den fazla yeni petrol, gaz ve gaz kondensatı yatağı buldular.

Bilindiği gibi, SSCB, sıvı ve katı yakıt çıkarımında dünyada birinci sırayı işgal ediyor ve bu gösterge bakımından ABD'yi çok gerilerde bırakıyor. Örneğin 1979 yılında 593 milyon ton petrol ve gaz kondensatı çıkarılması planları. Bu olguları, Yakın Doğu yataklarının ele geçirilmesiyle ilgili son derece çok planları, SSCB'nin ilerlecekte karşılaşacağı enerji güçlüklerine ilişkin hayali varsayımlar üzerine kuranlara bilgi vermek amacıyla sayıyorum.

Yumuşama düşmanları için «Sovyet tehdidi» her türlü düşüncenin, hatta en saçma düşüncelerin temelinde bile yer alan kendine özgü bir aksiyomdur. Dünya savaşı oyunlarının moda olduğu hüzün verici durum ancak bununla açıklanabilir. Herkesi ve herşeyi «Sovyet tehdidiyle» korkutan batıdaki en gerici kişiler, ayni zamanda petrol çıkaran ülkelerin işgali planı gibi hiç de masum olmayan oyuncaklar da yaratıyorlar.

Gennady Pisarevsky
Ekonomik Gözlemci
APN

SSCB–Türkiye işbirliği ile İzmir rafinerisi genişletiliyor

● **Sovyetler Birliği ile Türkiye arasında Moskova'da yapılan görüşmelerde, İzmir rafinerisinin kapasitesini 5 milyon tondan 10 milyon tona çıkarmayı öngören prensip anlaşmasına varıldı.**

İzmir — Türkiye petrolleri İzmir rafinerisinin kapasitesini 5 milyon tondan 10 milyon tona çıkartmak amacıyla yapılması düşünülen genişletme çalışmaları ile ilgili olarak Moskova'da SSCB ve Türkiye teknik heyetleri arasında yapılan görüşmelerde olumlu sonuçlar alındı.

Türkiye petrolleri İzmir rafinerisi bölge müdürü Güngör Karaoğuz, Sovyetler Birliği'ne giden teknik heyetin yurda döndüğünü ve yapılan görüşmeler sonunda anlaşmaya varıldığını açıkladı. Güngör Karaoğuz, Moskova'da sürdürülen görüşmelerle ilgili olarak şunları söyledi: «Anlaşma sağlandı. Genişletme çalışmalarında hangi tip malzemenin, ne şekilde kullanılacağı yetkili kişiler tarafından imza altına alındı. Geriye sadece mali durum kaldı. Gerekli çalışmalar yapılacak, ücret konusunda da görüş birliğine varılırsa, genel müdürümüz mukaveleyi imzalayacaktır.»

Genişletme çalışmalarının kaça malolacağı konusunda bilgi veremeyeceğini söyleyen bölge müdürü Karaoğuz, malum konu üzerinde de anlaşma sağlanması halinde, mukavelenin bir ay içerisinde Moskova'da imzalanacağını ve genişletme çalışmalarının hemen başlayacağını bildirdi.

Kapasitenin yılda 10 milyon tona çıkması birlikte daha çok ham petrol işlenebileceğini belirten İzmir rafinerisi bölge müdürü Güngör Karaoğuz, «Böylece, Ege bölgesi dışına daha çok benzin, gaz ve motorin gönderme imkanına kavuşacağız.» dedi.

Petrol zamları ABD'yi kızdırdı

● **ABD petrol üreticisi ülkeleri «dünya ekonomisini sağlığa kavuşturmak için kendilerine düşen görevi yerine getirmeye» çağırdı.**

Washington (THA) — ABD Dışişleri Bakanlığı, İran ve Libya'nın petrol fiyatlarına yaptıkları son zamları «haksız» olarak nitelemiştir.

Bakanlık sözcüsü Hodding Carter şu ifadeyi kullanmıştır: «Bu fiyat zamları dünya ekonomisi için zararlıdır. Üstelik petrol piyasasının koşulları bugün için kesinlikle zam yapmayı gerektirmemektedir. ABD'nin enflasyonla savaştığı, doları destekleme için önlemler aldığı ve ekonomik büyümeye hız vermeye çalıştığı bu günlerde petrole yapılan böylesi bir zam çok hatalı olmuştur. Şimdi ABD, üretici ülkelerden itidalli davranmalarını ve dünya ekonomisini sağlığa kavuşturmak için kendilerine düşen görevleri yerine getirmelerini beklemekteyiz.»

Bilindiği gibi İran ve Libya hafta başında ürettikleri ham petrolün ihracat fiyatına yüzde 10'un üzerinde zam yaptıklarını açıklamışlardı.

Gübre açığı 1,8 milyon tona ulaştı

Ankara (THA) — 1979 yılı gübre açığının 1.8 milyon ton olacağı, bunun sonucu olarak da gelecek yıl yapılacak ekimin bundan etkileneceği ve üretim düşüklüğü olacağı bildirilmiştir.

Bu konuda hazırlanan raporda Türkiye'nin 1979 yılı gübre gereksiniminin 4.5 milyon ton olacağının hesaplandığı belirtilirken, şimdiye kadar, yapılan bağlantılar ile 2.7 milyon ton gübrenin sağlandığı, halen 1.8 milyon ton gübre gereksinimi için ise henüz girişimde bulunulmadığı vurgulanmaktadır.

Öte yandan, ithalat yapılan 2.7 milton ton gübreden 540 bin ton gübrenin dağıtıldığı raporda yer alırken, yaklaşık 2.2 milyon ton gübrenin stok olarak bulundurulduğu ifade edilmiştir.

Sovyetler Carter'in demecini eleştirdi

● **Carter'ın Küba'da yüzlerce siyasal tutuklu bulunduğu ve bu ülkenin çok güçlü bir silahlanma yolundaki sözlerinin asılsız olduğunu belirten TASS, Washington'un Küba'yı tanımamakta ısrar etmesinin, Küba'nın gelişmesini engelleyemeyeceğini bildirdi.**

Moskova — ABD Devlet başkanı Carter'ın geçtiğimiz perşembe günü İllinois'de yaptığı bir konuşmada, «Küba'nın diğer ülkelere askeri müdahalelerden vazgeçmediği ve siyasal suçlardan tutuklu bulunan yüzlerce kişiyi serbest bırakmadığı takdirde ABD tarafından tanınmayacağı» şeklindeki sözlerini eleştiren Sovyet TASS ajansı, Carter'ın sözlerinin asılsız ve saçma olduğunu ve Washington'un Küba'yı tanımamakta ısrar etmesinin Küba'nın gelişmesini etkilemeyeceğini belirtmiştir. Sovyetler Birliği'nin de kendi deneyleriyle bu gerçeği yaşadığını ve ABD emperyalistlerinin Sovyetler Birliği'ni tanımamakta da uzun yıllar ısrar ettiğini kaydeden TASS, bunun Sovyet varlığı ile kalkınmasını hiç bir şekilde etkileyemediğini belirtmiştir.

Öte yandan TASS, Carter'in Küba'nın tamamiyle Sovyet güdümünde olduğu yolundaki iddialarını eleştirerek, «ABD'nin Guantanomo üssü manevraları Karayiplerde gerilimi arttırmak isteyen ülkenin yalnızca ABD olduğu ortaya çıkmıştır» demiştir. TASS'ın yorumunda ABD'nin bölgede düzenlediği askeri manevraların bölgede gerilimi arttırmak ve Başkan Carter'ın gelecek seçim kampanyası için ABD icinde güç kazandırmak amacıyla hazırlanmış bir düzen olduğunu belirtmiştir.

Enver Sedat, Arap davasına ihanet karşılığında ABD'nin Mısır'a gönderdiği silahları inceliyor.

Mısır'ın yalnızlığı büyüyor

Arap ülkelerinin Mısır'ı tecrit etme politikası sürüyor. Bilindiği gibi ABD'nin önayak olduğu Camp David toplantısına katılan ve İsrail ile ikili bir anlaşma imzalayan Mısır Arap ülkeleri tarafından şiddetle eleştirilmiş ve pekçok Arap örgütünden atılmıştı. Son olarak Tunus başkentinde olağanüstü olarak toplanan Arap Denizcilik Şirketi, Mısır'ın üyeliğinin askıya alınmasını ve şirketin İskenderiye'de bulunan merkezinin Irak'a taşınmasını kararlaştırmıştır.

Füzelerle ilgili olarak bir ABD heyeti Avrupa'da

● **ABD, orta menzilli nükleer füzeleri Avrupa topraklarına yerleştirmek üzere Avrupa başkentlerine bir heyet yollayarak, hükümetleri ikna etmeye çalışıyor.**

Washington (a.a.) — Beyaz Saray Ulusal Güvenlik İşleri danışman yardımcısı David Aaron başkanlığındaki yüksek düzeydeki bir heyetin orta menzilli nükleer füzeler konusunda görüşmeler yapmak üzere Avrupa ülkelerini dolaşmaya başladıkları açıklanmıştır.

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü tarafından yapılan açıklamada sözkonusu heyetin Londra, Bonn, Brüksel, Lahey ve Roma'ya gidecekleri bildirilmiştir. Bilindiği gibi Başkan Carter «NATO nükleer güçlerinin modernleştirilmesi» amacıyla Pershing-2 Tomahawk füzelerini Avrupa topraklarına yerleştirmek istediklerini açıklamıştı.

Öte yandan Amerika Savunma Bakanlığı'nın İspanya deniz kuvvetlerinin gelişmesi için 600 milyon dolarlık yardım yapılmasını Kongreye önerdiği öğrenilmiştir. Bundan başka ABD'nin İsrail, Tayland, Umman ve NATO'ya silah ve para yardımı yapacağı Amerikan Genel Kurmay Başkanlığı tarafından açıklanmıştır.

Latin Amerika'da göç sürüyor

● **Açlık, işsizlik, siyasal baskılar nedeniyle beş milyondan fazla Güney Amerikalı ülkelerini terk etmek ve yabancı ülkelerde yaşamak zorunda**

Havana (a.a.) — Açlık, işsizlik ve siyasi baskılar nedeniyle beş milyondan fazla Güney Amerikalının ülkelerini terketmek ve yabancı ülkelerde yaşamak zorunda kaldığı bildirilmiştir.

Havana'da yayınlanan «Prizma Latinoamericano» gazetesi, çeşitli nedenlerle, Paraguay halkının yarısının, her on Şili vatandaşından birinin, iki milyon Porto Riko'lunun ve Uruguay halkının beşte birinin ülkelerini terketmek ve yabancı ülkelerde yaşamak zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

Gazete, özellikle siyasi baskılar nedeniyle Güney Amerika ülkelerinden göçün arttığını bildirerek, Latin Amerika'nın gerici rejimlerinin siyasi nedenlerle yurtdışına kaçanları da izlediğini ve bazılarını öldürttüğünü açıklamıştır.

Güney Kore'de kanlı olaylar sürüyor

● **Pusan Üniversitesi'ndeki öğrencilerin üniversitedeki hükümet ajanlarının çıkarılması, basına ve okullardaki faaliyetlere özgürlük tanınması amacıyla düzenledikleri gösterilerin polis tarafından bastırılmak istenmesiyle patlak veren kanlı olaylar üzerine olağanüstü hal ilan edildi.**

Seul, Güney Kore (THA) — Güney Kore'de bir çok kişinin yaralanmasına yol açan karışıklıklar üzerine hükümet Pusan kentinde olağanüstü durum ilan etmiştir.

Son iki gündür polisle binlerce öğrencinin çatışmalarına sahne olan Pusan kenti bölgesine korgeneral Park Can Luk sıkıyönetim komutanı olarak atanmıştır.

Güney Kore Hükümeti sözcüsü, süresiz ilan edilen sıkıyönetim süresince tüm suçluların sıkıyönetim mahkemelerine sevkedileceğini, basına da sansür uygulanacağını söylemiştir.

Devlet Bakanı Park Chung Hee olaylarla ilgili olarak yaptığı açıklamada «bazı tedhişçilerin bu olayları çıkarttıklarını ve Pusan'da düzeni sağlamak için sıkıyönetim ilan edilmesinin zorunlu hale geldiğini» söylemiştir.

Öte yandan hükümetten yapılan açıklamada, Pusan Olayları sırasında 56 polis memurunun ve birçok sivilin yaralandığı belirtilmiştir. Açıklamaya göre solcu oldukları bildirilen 100'ün üzerinde öğrenci de gözaltına alınmıştır. Bu arada sıkıyönetim gereğince ülkede Kore Savaşı'ndan sonra kesintisiz uygulanan gece yarısından sabah 04.00'e kadar geçerli olan sokağa çıkma yasağı ise Pusan bölgesinde akşam 22.00'den sabah 04.00'e uzatılmıştır.

Kanlı olaylar hatırlanacağı gibi Pusan Üniversitesi öğrencilerinin üniversite kampusundaki Hükümet ajanlarının çıkarılması, basına ve okullardaki faaliyetlere özgürlük tanınması amacıyla düzenledikleri gösterilerin polis tarafından bastırılmak istenmesiyle patlak vermişti.

İsviçre'de genel seçimler yarın

Cenevre — İsviçre'de yarın genel seçimler yapılıyor. Seçimler için sürdürülen kampanyaların çok sönük geçtiği ve halkın ilgisini çekmediği belirtiliyor.

Çoğu sağcı ve merkezci olan 9 partiyle birlikte seçime katılan İsviçre Emek Partisi daha önce seçimlerde «Daha İyi ve Farklı Yaşamak İçin Krizden Kurtulmanın Yolu Bulnmalıdır» başlıklı siyasi eylem programını izleyeceğini ve Otonom Sosyalist Parti ve İsviçre İlerici Örgütleri ile hazırlanan ortak bir listeyle katılacağını açıklamıştı.

Seçimler öncesinde yapılan kamuoyu yoklamalarında seçim sonrasında İsviçre'nin siyasal hayatında önemli bir değişiklik beklenmediği kaydediliyor.

Nikaragua'da sigorta şirketleri devletleştirildi

● **Nikaragua hükümeti daha önce bankaları da devletleştirmişti.**

Managua — Diktatör Somoza'nın devrilmesinden sonra işbaşına gelen yeni Nikaragua hükümeti ülkenin içinde bulunduğu zor ekonomik koşulların düzeltilmesi için çalışmalarını sürdürmektedir.

Üç ay önce bankaları devletleştiren Nikaragua hükümeti ülkedeki sigorta şirketlerinin de devletleştirileceğini açıklamıştır.

Hükümetin bu kararı, birçok insanın yabancı şirketlere sigorta yaptırmasından dolayı uğranılan döviz kayıplarını önlemek amacıyla aldığı belirtilmektedir.

KISA... KISA...

● S. Birliği Devlet Başkanı L. Brejnev Belçika Başbakanı Wilfred Martens'e bir mektup göndererek Avrupa'da kuvvet indirimi ve özellikle nükleer taktik silahların azaltılması konusuna değinmiştir. Brejnev'in başta Hollanda, Danimarka, İtalya, F. Almanya başbakanları olmak üzere birçok Avrupa ülkesi Hükümet baskanlarına mektup göndererek kuvvet indirimini desteklemeleri çağrısında bulunduğu bildirilmektedir.

● Vietnam yetkilileri ülkede Sovyet askeri üsleri kurulduğu yolundaki haberleri yalanlamış ve bunları kışkırtma niteliği taşıyan, kötü niyetli yalanlar olduğunu belirtmiştir.

ABD'de ırkçılığın insanlık dışı yüzü (1)

Sosyalizmin hayatın her alanında kendisini güçlü bir biçimde duyuran somut gücü karşısında, özellikle son yıllarda, gerici burjuva propagandası kapitalizmin maddi çöküşünü, manevi üstünlüğü (!) ile maskeleme çabalarına girişmiştir. Bunun başta gelen bir örneğini, Carter yönetiminde daha da hız kazanan «insan hakları savunuculuğu» oluşturmaktadır.

Bu «insan hakları savunuculuğu»nun ne denli bir riyakarlık olduğunu anlamak için bizzat ABD'de yaşayanlara bakmak yeterlidir.

İnsan hakları şampiyonu Carter, uzunca bir süreden sonra, BM İnsan Hakları Anlaşması'nı imzalamaya karar vermiştir. Ancak bu belgenin ABD Kongresi'nde ele alınması yolunda hiçbir girişim olmadığı gibi, kamuoyuna da yansıtılmamıştır. Bu ilk örnek değildir. Irkçılığa Karşı Uluslararası Anlaşma'nın imzalandığına ilişkin en ufak bir belirti yoktur bu ülkede. Bu anlaşma gizli bir belge gibi gözlerden uzak tutulmak istenmektedir. Tüm bunların nedeni ise açıktır. Bugün ABD'de vahşi bir ırkçılık uygulaması sürüp gitmektedir.

ABD'de beyazların dışında diğer ırklara mensup azınlıkların toplamı 50 milyonu aşmaktadır. Bunların 28 milyonunu siyahlar; 16 milyonunu Chicanolar, Porto Rikolular ve diğer İspanyolca konuşan insanlar; 1,5 milyonunu yerli Amerikan Kızılderilileri, Eskimolar ve Aleutlar; 2 milyonunu da Asya ve Okyanus insanları oluşturmaktadır. Kısaca her beş Amerikalıdan birisi bu azınlıklardandır.

Irk ayrımının, baskı ve zulüm uygulamalarının korkunç olarak nitelendirilecek boyutlara vardığı ABD'de, ezilen, sömürülen siyah yığınlar ve diğer azınlıklar 1960'larda geniş kitle gösterileriyle seslerini yükseltmişlerdir. Beyaz işçilerin ve gençlerin de desteklediği bu mücadele, ABD'nin Vietnam'daki saldırganlığına karşı yürütülen ilerici kampanyayla da, aynı zamana rastlamıştır. Bu mücadelenin sonunda belirli birtakım haklar elde edilmiştir. Örneğin azınlıkların seçme hakkı kabul edilmiş, Güney ve Güney - Batı'daki Apartheid yasalarına ve uygulamalarına son verilmiştir. Eğitim, iş ve ikamette ayrımcılığa son verilmesi kabul edilmiştir. Bu arada ekonomik koşullarda belirli bir iyileşme kaydedilmiş, azınlıkların kamu görevlerine getirildiği görülmüştür.

Ne var ki Vietnam bozgunu, büyüyen ekonomik bunalım, bu arada OPEC ülkelerinin petrol tekellerine karşı başarılı mücadelesi, gericileri emekçilerin kazanılmış haklarına gözdikmeye yöneltmiş ve bu arada özellikle azınlıkların üzerindeki baskı ve sömürü daha da artmıştır.

1969'da ABD istatistiklerine göre siyahlar arasında kişi başına gelir beyazlarınkinin %54'üne ancak ulaşmaktaydı. Chicanolar ve Porto Rikolular için de hemen hemen aynı durum sözkonusuydu. Kızılderililer için durum daha da kötüydü. Bunların kişi başına geliri beyazlarınkinin ancak %46'sı kadardı.

O günden bu yana aradaki uçurum daha da büyümüştür. İstatistikler yalnızca siyahların durumu hakkında bilgi vermektedir. Ancak bu verilerden diğer azınlıkların durumunu da anlamak mümkündür. 1969-76 yılları arasında beyaz ailelerin ortalama gerçek geliri %1.8 artmıştır, diğer bir deyişle aynı düzeyde kalmıştır. Buna karşılık siyah ailelerin ortalama gerçek geliri aynı sürede %3.2 azalmıştır. Özellikle son yıllarda bu durum daha da kötüleşmiştir. 1976'da şehirlerdeki ghettolarda yaşayan siyahların gerçek gelirindeki düşüş %5.7'yi bulmuştur. Öte yandan işsizlik alabildiğine yaygınlaşmış ve bundan en çok etkilenen yine siyahlar ve diğer azınlıklar olmuştur. 1977 sonunda siyahlar arasında işsizlik oranı %27'yi bulmuştur, bu oran gençler arasında %40-50'ye varmıştır.

Ekonomik açıdan bu ayrımcılığı sürdürmek ve daha çok sömürü için baskı tedbirleri de yoğunlaştırılmıştır.

ABD'de siyahlar ve diğer azınlıklar üzerindeki baskı uygulamaları artarak sürmektedir. Bugün ABD hapishanelerindeki siyasi mahkumların büyük çoğunluğunu siyahlar oluşturmaktadır. Irkçı yürütme ve yargı organları siyahlar ve diğer azınlıklar üzerinde her çeşit provokasyonu gerçekleştirmeye uğraşmaktadırlar.

İnsan hakları şampiyonu Carter'ın ülkesinde ırkçılık vahşi bir şekilde sürdürülüyor.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

S. Günay Akarsu ile söyleşi

Aslan TAN

Günay Akarsu ülkemizde tiyatro çalışmalarına eleştirel bir gözle yaklaşıp, iyi ve doğru tiyatronun yapılabilmesi için yıllarca yoğun çaba göstermiştir. 70'den evvel «OYUN» dergisini çıkararak, yurdumuzdaki hem amatör tiyatroların sağlıklı bir şekilde gelişmesine, hem de devrimci tiyatronun gelişmesine katkıda bulunmuştur. Daha sonra Tiyatro üzerine düşüncelerini kurucuları arasında bulunduğu «TİYATRO 70» dergisinde sürdürmüştür. En son olarak tekrar mart 1979'dan beri «OYUN» adlı bir aylık dergi yayınlamaya başlamıştır. Bugüne değin sekiz sayısını çıkarmış olan derginin sahibi olma dolayısı ile «GERÇEK» okurlarına S. Günay Akarsu'nun düşüncelerini bir kez daha aktarmayı düşündük. Kendisini Babıâlideki küçük yazıhanesinde ziyaret ederek bu sohbet yazısını hazırladık. Tüm diğer devrimci dergi çıkaranların bulunduğu şartlardaki küçük yazıhanesinde sohbetimize başladık.

— Sayın S. Günay Akarsu, Oyun dergisini tekrar çıkarmaktaki amaçlarınız nelerdi?

Bu sorunuzu yanıtlamak için, önce çok kısa olarak Türkiye'deki tiyatronun durumunu ve genelde tiyatronun işlevini belirlememiz gerekiyor. Batıdan aktarıldığından günümüze değin, bizde batılı anlamıyla tiyatro hep egemen sınıfların çok küçük bir azınlığı tarafından yapılmış ve daha da önemlisi, egemen sınıfların çok küçük bir azınlığı tarafından seyredilmiştir. Kaynağından ve öğretici kitlelerinden böylesine kopuk başlayan bir sanat olayı, çok kısa geçmişine karşın bu nitelik belirleyici yapısını günümüze kadar getirmiş, toplumu değiştirme işlevini yeterince üstlenememiştir.

— Örneğin; nitelik belirleyici olan yapılar nelerdir?

Tiyatro olayı; en genel tanımıyla iki ana öğeden oluşur. Biri ve esal öğe seyirci, öteki de tiyatroyu oluşturan bütün emekçilerin toplamı. İşte bu tiyatrocular ile seyirci arasındaki diyalektik ilişki yaratıcı bir bütünlüğe ulaştığı zaman, tiyatro olayı işlev kazanır. İşin önemli yanı bu diyalektik ilişkide belirleyen öğenin, tiyatrocu kadro değil, seyirci kitlesi oluşudur. Buna göre, seyircinin sınıfsal sosyal ve kültürel yapısı ulusun tiyatro üzerinde, böylesine büyük bir belirleme gücü kazanır. Sözünü ettiğim yapı, bizdeki tiyatro seyircisini burjuva ve küçük burjuva ağırlıklı oluşuna dayanır.

— Şu an bizdeki ilerici tiyatro olayı sizce ne durumdadır?

Bu genel yapı içinde, yaşadığımız süreç, elbette ki ilerici ve devrimci tiyatrolara da olanak sağlamıştır. Bu tür tiyatrolar, içten bağlandıkları ve gitgide hem kuram hem uygulama alanında, öğrendikleri dünya görüşüne dayalı tiyatro yapmanın çabasını gösteriyorlar. Ve bu çaba içinde emekçi kesimden, işçi sınıfından seyirci bulmaya, bu tür seyircinin oranını artırmaya da çalışıyorlar.

— Bu artırma çabalarında sizce ne ölçüde başarı gösterebiliyorlar?

Ne yazık ki büyük bir başarı gösterdikleri söylenemez. Beklenemez de zaten. Çünkü, yukarıda sözünü ettiğimiz diyalektik ilişki içersinde kalarak, emekçi ve işçi seyirciye yönelmek istediklerinde, ilerici ve devrimci küçük burjuva için kurgulanan tiyatro ile bunun büyük ölçüde gerçekleştirilemeyeceğini görüyorlar. Ekonomik sorunlar da gene aynı yapı içersinde onların elini ayağını bağlıyor.

— Bir de bazı yapılan büyük prodüksiyonlar ile (özel tiyatro adına tabii) büyük bir seyirci kitlesi oluşturuluyor. Bir tiyatro eleştirmeni olarak bu tür topluluklar ve yaptıkları işler konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

... olay gene içinde yaşa... ...z ekonomik yapının ... sonucudur. Tiyatroyu ...nüyle kapitalist düzenin ... üreten bir iş yeri du... ...ma indirgemektir. Bu ...ıyla, olay düzenin bütün ...pık ve yoz öğeleri kullanarak kendi başına büyük bir para kazanma aracı, yani (iyi bir iş) kertesine düşürülmüştür. Bunun yanında olayın bir tiyatro olayı, daha genel söylersek bir sanat olayı olmasının, kitleyi ters yönde koşullandırmayı amaçladığını ve egemenlerin elindeki geniş olanaklarla, arkasındaki büyük güçlerle, ne yazık ki bir oranda etkin olduğunu söyleyebiliriz.

— Oyun dergisi olarak, günümüzde devrimci tiyatro olayına nasıl bir katkıda bulunmayı amaçlıyorsunuz?

Önce şunu söyleyelim ki, katkımızın bir dergi boyutlarını aşamayacağını, dolayısı ile nicel değil, ancak nitel bir etkilemeye varabileceğimizi hiç unutmuyoruz. Bütün çabamız, var olduğunu bildiğimiz bu etkinliği, olabildiğince artırmak, genel mücadele içinde, kaldığımız yerde gücümüzü sonuna kadar kullanmak amacındayız.

Bunu temel kurama ve tiyatronun büyük ustalarına dayanarak, Türkiye somutunu kavramaya çalışmak, çözümlemeye çalışmak ve çözüm yollarını irdelemeye çalışmak yöntemiyle yapıyoruz. Dergimiz, belirli bir bilimsel yöntemin dışında sürekli olarak kendini aşmak, doğruya biraz daha yaklaşmak çabasındadır. Bu arada, yukarda özetlediğimiz Türkiye tiyatro yapısından geleceğe atılacak köprüleri artırmak da zorunlu oluyor elbet. O zaman da bütün olanaksızlıkları ve bütün yanlışlarıyla birlikte geleceğe yönelik birer güç odağı olan amatör topluluklar kesinlikle yadsınmaz oluyor. Onun için dergimizde amatör toplulukların sorunlarına da önemli bir yer ayırıyoruz.

— Son olarak sormak istediğim şu: Tüm diğer dergilerimizin sorunu olan kâğıt sıkıntısı konusunda biraz bilgi verir misiniz?

Bu sorun gene içinde bulunduğumuz düzenin doğal sonucudur. Toplumun değişmesini istemeyen egemen güçler, insanları değişime açan bütün yolları kesecekler elbet. Kâğıt yokluğu, yarattıkları engellerden yalnızca biridir. Yayımcı olarak bize şimdilik çözemediğimiz bir çelişki getirir. Biz kitabı, dergiyi geniş yığınların okuması, aydınlanması, bilinçlenmesi için çıkardığımızdan olabildiğince ucuz vermek isteriz. Ve ne yazık ki gitgide ağırlaşan enflasyonist baskı yüzünden, bunu başaramayız. Dergiye, kitaba koymak zorunda kaldığımız fiyatlar önce bizi irkiltir. Ne yapalım ki şimdilik böyle bu.

— Hoş sohbet ile tiyatro konularındaki düşüncelerinizi açıkladığınız için teşekkür ederim.

Belediyelerin işçilerin sağlığını korumadaki yeri

Dr. Gürhan FİŞEK

4

V
BELEDİYE HİZMETİNİ ETKİLEYEN BASKI GRUPLARI

Belediyelerin, işçilerin sağlığını korumaya ilişkin ödevleri, hemen hemen hiç yerine getirilmemektedir. Hiç kuşkusuz, belediyelerin ödevlerini gereğince yerine getirememeleri yalnızca bu konuyla sınırlı değildir. Bir görüşe göre, «Kanunla verilen görevleri, büyük, küçük, bütün belediyelerin yerine getirememelerinin nedenlerinden biri de «hemşehrilik bilincinin» güçsüzlüğünü, diğer bir deyimle kamu oyunun gereken tepkiyi gösterememesi» olmasıdır. (1)

Bir kez, hemşehrilik bilinciyle kamuoyu baskısını tamamen özdeşleştirmeye olanak yoktur. Gerçekten de, hemşehrilik bilinci kamuoyu baskısı yaratan öğelerden biridir. Ancak, toplumda sınıf karşıtlıklarının belirginleşmesi ve keskinleşmesinden sonra, bunun yerini sınıf çıkarlarını örgütlüce savunma yoluyla kamuoyu baskısı yaratan sınıf bilinci almaktadır.

Nitekim belediyelerin hizmetlerini etkileyen en önemli öğelerden biri, yerel esnaf ve sanatkar örgütleridir. Hiç kuşkusuz, yerel esnaf ve sanatkar örgütlerinin bu güçlülüğü, kaynağını tarihsel olgulardan almaktadır. XIII. yüzyıldan XIX. yüzyıl ortalarına kadar, Anadolu ve Osmanlı toprakları üzerinde ekonomik ilişkileri egemen olmalarından gelen bir alışkanlık ve çıkar birliği ile, aynı yerel düzeni, bugünkü kapitalist ilişkiler içinde de sürdürme olanaklarını aramaktadırlar. Bunda da başarısız olduklarını söylemeye olanak yoktur.

«Belediyeler yerel siyasetin odak noktalarından biridir. Yerel siyasetin kaynak bölüşümündeki rolü belediyeler kanalıyla somuta ulaşır. Bugün için belediyeleri ve yerel siyaseti denetlemeye çalışan en etkin örgütler esnaf ve sanatkar dernekleridir. Belediyelerin kararları bu derneklerin çıkarlarını doğrudan doğruya etkilediği için, yerel siyasette etkinliğini korumak bu örgütlerin temel varlık nedeni olmuştur.» Bu nedenlerle belediyelerin çeşitli kararlarının alınışını kavrayabilmek için, Esnaf ve Küçük Sanatkar Derneklerinin, yerel siyasal parti organları ve belediyelerin karar organları üzerinde etkin olduğunu gözönüne almak gerekmektedir.

Anılan karar organları üzerine esnaf ve sanatkar örgütlerinin yanı sıra, temsil edilen öteki gruplara da göz atmakta yarar vardır. «Belediye Meclisleri içinde, esnaf, tüccar, müteahhit ve serbest meslek sahipleri kolayca koalisyona gidebilmektedirler. Bu üç tür küçük girişimcinin toplamı yüzde 70 düzeyine ulaşmaktadır. Bunun dışında kalan yüzde 30'un ev kadını, emekli memur ve işçilerin kentteki tüketiciyi temsil ettiği söylenebilir. Ama bu konuda da çok dikkatli olmak gerekir. Çünkü evkadınları, yerel parti organları kanalıyla belediye meclislerine seçilmektedir. Dolayısıyla yerel parti örgütlerinde etkili olan küçük girişimciler, bunların kararlarını da kolayca etkileyebilmektedir. Bu gruplar arasında tek bağımsız olarak davranabilecekler işçi ve sendikacılardır. Bunlar ise, çok az sayıda temsil edilmektedir. İşçilerin temsil oranı Gültepe gibi metropoliten alanın çevresini teşkil eden belediyelerde yüksek olmaktadır.» (2)

Belediyelerin hizmetlerini sınırlı çıkarların yönlendirmesi, onların demokratik ve toplumsal ödevlerini yerine getirmelerini zorlaştırmaktadır. «Resmi bir kuruluş olan mahalli idarelerin dışında, belli ortak çıkarları topluca sağlamak için kurulmuş ve resmi olmayan teşekküller de vardır. Bunlar; mesleki teşekküller, sendikalar, dernekler, kooperatiflerdir. Mahalli basını da bunlara katabiliriz. Demokratik düzenin kurulup geliştirilmesi büyük ölçüde resmi olmayan teşekküllerin başarısına bağlıdır.»

O halde, belediyelerin yapısını daha demokratik bir kimliğe kavuşturabilmek için, çeşitli çıkar gruplarının etkin bir biçimde belediye karar organlarında temsil edilmelerinin sağlanmasıdır. Burada kendilerine çok önemli ödevler düşen kuruluşlardan biri de sendikalardır. Gerek işçi sınıfının çıkarlarını belediye karar organlarında savunabilmek ve gerekse belediyelerin işçilerin sağlığını koruma işlevlerini yaşama geçirebilmek için sendikalara düşen sorumluluk büyüktür.

Ancak, bugün, bir takım sendikaların, yalnızca işçi ücretlerini arttırmaya yönelik çabaları; çoğu sendikaların da yerel düzeydeki girişimlere pek yer vermemeleri, işçi sınıfının ve onun yanında savaşıma girebilecek çeşitli kesimlerin ve örgütlerin yerel yönetim örgütleri üzerindeki etkinliklerini çok sınırlı tutmaktadır.

VI
SONUÇ

Belediyelerin işçi sağlığını korumaya ilişkin ödevlerinin tartışma götürmez olduğu açıktır. Ancak belediyelerin bu ödevlerini yerine getirmedikleri de tartışma götürmez bir gerçektir.

Belediyelerin yerel düzeyde etkin olan yürütme yetkilerini özellikle sanayileşmiş bölgelerde, «belde sakinlerinin» önemli bir bölümünü oluşturan işçilerin sağlıklarını ve yaşamlarını korumak amacıyla kullanmasına sonsuz yararlar vardır. Yasalar da, uygulamadaki eksiklikler de, bu konuda, yerel yönetimlerle merkezi yönetim arasında bir işbirliği kurulmasını zorunlu kılmaktadır.

Yerel yönetimlerle merkezi yönetim arasındaki bu işbirliğinde kesin olarak, yerel yönetim birimlerinin (konumuzun gereği olarak belediyelerin) kendi aralarında da işbirliğini gerçekleştirmeleri kaçınılmazdır. Ancak bu kaçınılmazlık, belediyelerin özerkliklerini bütün oranda zedeleyen bir işbirliği biçiminde değil de, uygulamalarda çeşit zenginliğini ve bu uygulamalardan doğacak yeni çözümlemeleri özendirecek biçimde gerçekleştirilmelidir. Belediyeler arasında, işçilerin sağlıklarının korunması amacıyla girilecek işbirliğinin somutlanma biçimi «hizmet birlikleri» olabilir.

Ancak yönetici katlarda kurulması gereken bu işbirliğini gerçekleştirmede ve sürdürmede, bu hizmetten yararlanacak olan işçilerin de, örgütleri aracılığıyla ağırlıklarını yerel yönetime koymalarının zorunluluğu da ortadadır. İşçi sınıfı örgütlerinin artan ağırlığının, hizmetin yerine getirilmesi ve etkinleşmesini bugünden yarına olumlu yönde etkileyeceği kuşkusuzdur.

— BİTTİ —

1 — Prof. Fehmi Yavuz — Türk Mahalli İdarelerinin Yeniden Düzenlenmesi Üzerine Bir Araştırma — TODAİE ve DPT ortak yayını, 1965 s. 92

2 — Ankara Belediyesi Başkanlık Uzmanları, TOPLUMCU BELEDİYE — Ankara Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Mayıs 1977 s. 47

Barış Mücadelesinin Kazanımları ve Somut Hedefleri

Silahlanma Tırmanışı ve Kalkınmakta Olan Ülkeler:

Kalkınmakta olan bazı ülkelerde gözlenen olağanüstü silahlanma masrafları, gerçekte dışarıdan gelecek bir müdahaleye karşı yapılmamakta daha çok otoriter veya faşist rejimlerin güçlendirilmesi amacını taşımaktadır.

Bu olgu tüm dünya için tehlikeli bir durumdur. Kalkınmakta olan ülkeler arasında çıkan silahlı çatışmalar sözkonusu ülkelerin ekonomilerini bozmakta ve onların dosyal kalkınmalarını önlemektedir.

İstihdam ve enflasyon:

Sürekli silahlanma, askeri harcamaların artması ve silahlanma yarışı sabit bir enflasyon kaynağı haline gelmiştir; bu enflasyon faktörleri şöyledir:

— Temel ihtiyaç maddeleri ve hizmetler için kullanılması gereken kaynakları kısıtlayan sürekli enflasyon,

— Askeri masrafların ve silahlanmanın teknik bakımdan enflasyonist karakteriyle pekişen yapısal enflasyon,

— Askeri «ürünlerin» fiyatlarının normal ürünlerin fiyatlarına nazaran üç misli daha fazla yükselmesinin, fiyatlar yoluyla yarattığı enflasyon,

— Ödemeler dengesindeki açıklardan doğan enflasyon,

— Devlet bütçelerindeki sıkışıklardan doğan enflasyon.

III. SİLAHSIZLANMANIN EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİ

Genel Tesbitler

1 — Silahsızlanma kapitalist, sosyalist, veya kalkınmakta olan ülkelerin hepsinin yararınadır;

Bu nedenle, bu gerçek tüm ülkelerce kavranmalı ve silahsızlanma çabaları desteklenmelidir;

2 — Barış güçleri, askeri teknolojilerin kural olarak sivil amaçlara dönüşmesinin mümkün olduğunu kamuoyuna anlatmalıdırlar;

3 — Bu dönüştürmenin örgütlü ve planlı bir şeklide yapılması gerektiği ve «pazar» güçlerine bırakılamıyacağı batı ülkelerinin kamuoyu tarafından kavranmalıdır.

Silahsızlanmayla kazanılacak ekonomi ve insan kaynaklarının kullanımı:

İleri ekonomilerde giderek karmaşıklaşan silahların üretimi gitgide daha fazla sermayeyi ve daha az emeği gerektirmektedir, bu nedenle, bu ülkelerin halkları, devlet masraflarının askeri değil sivil amaçlar için kullanılmasının daha fazla insangücünü gerektireceğini ve istihdamı arttıracağını, işsizliği azaltacağını, bilmelidirler. Örneğin askeri bütçeden bir milyar dolar kısılarak, bu miktarın sivil amaçlara veya hizmetlere kullanılması emekcilerin iş bulma olanaklarını büyük ölçüde arttıracaktır, (Yapılan hesaplara göre, askeri masraflardan sivil harcamalara aktarılan her 1 milyar dolar için istihdam edilecek yeni işçilerin sayısı, yeni yatırım alanının teknolojisine bağlı olarak 10 ilâ 21 bin kişi arasında değişmektedir.)

Silahsızlanma ve Uluslararası işbirliği:

Silahsızlanma, karşılıklı güveni ve dolayısiyle uluslararası işbirliğini güçlendirir. Bu, dinamik ve verimli bir süreçtir.

Yoksulluk ve açlığa karşı, sağlık ve eğitim için mücadele:

Silahsızlanmanın bu alandaki yararları tartışma götürmeyecek kadar açıktır.

Silahsızlanma ve çevre sağlığı için çevre kirlenmesine, ham madelerin ve enerjinin israfına karşı mücadele:

Bu konuda şu noktaların altını çizmek gerekir:

— Silahsızlanmanın çevre sağlığı bakımından taşıdığı önem büyüktür, çünkü silahlanma ve sonuçları çevre sağlığı için sivil sektörden daha zararlı teknolojiyi gerektirmekte, aynı şekilde ham maddelerin ve enerjinin daha çok israfını zorunlu kılmaktadır.

— Vietnam savaşı sırasında da kanıtlanan bu olgu en geniş biçimde bilince çıkarılmalıdır,

— Uluslararası bir gerçeklik olan bu olgu, silahlanmanın bu alandaki olumsuzluğunu, silahsızlanmanın ise olumluluğunu kanıtlar,

IV — SİLAHLANMA YARIŞINA KARŞI TAVIR, SİLAHSIZLANMANIN ÇEŞİTLİ TOPLUM VE MESLEK GRUPLARI İÇİN MEYDANA GETİRECEĞİ SONUÇLAR VE ÖZGÜL SORUMLULUKLAR

Tesbitler :

1 — Bu görevler bütün iktisatçıların, sendikacıların, öğretmenlerin, gazetecilerin, ayrı ideolojideki düşünce akımlarının ve örgütlerin **hepsinin** ödevi olmalıdır.

Örneğin Marksist olmayan iktisatçılar Marksist iktisatçılarla bu konuda işbirliği yapmalıdırlar, aynı şekilde sendikacılar da barış ve silahsızlanma davası için ortak davranış içine girmelidirler.

2 — Herkes bu sorunlarla yakından ilgilenmelidir.

3 — Barış ve silahsızlanma yolunda insanların göstereceği ortak eylemler yerel yerleşme birimlerine, fabrika ve okullara kadar yaygınlaştırılmalıdır.

V. EKONOMİK VE SOSYAL ALANDA SİLAHSIZLANMA EYLEMLERİ

Barış, yumuşama ve silahsızlanma için eylem progrmaları ve önerileri, dünyanın her yanında barışsever güçler tarafından şöyle özetlenmektedir:

1 — Barış Güçleri:

a) Barışın kurulması, silahsızlanmaya ulaşılması, silahlanma kaynak ve araçlarının sivil ve barışçı amaclara dönüştürülmesi gereksinmesinin büyük önemini kamuoyuna kavratmak ve kitleleri bu konuda bilinçlendirmek için geleneksel yöntemleri sürdürmelidirler. Korku ve güvensizlik yaratanları, asker - sanayi komplekslerini, emperyalistleri, işsizlik şantajcılarını, silahlanmanın getirdiği dev kayıpları teşhir etmelidirler.

b) Kapitalist ülkelerdeki büyük sermayenin, çok uluslu şirketlerin ve diğer iş çevrelerinin silahlanma yarısından sağladıkları olağanüstü kârları ve çıkarları sergilemelidirler. Bu tehlikeleri göstermeli ve kendi ülkelerinin hükümetlerine ve politikacılarına etkide bulunarak, insanlık düşmanı sözkonusu gayretlere karşı önlemler getirilmesi yolunda çalışmalıdırlar.

c) Kendi örgütleri aracılığıyla, genç olsun yetişkin olsun tüm insanlara barış ve silahsızlanmanın gerekli ve mümkün olduğunu kavratmalı, bu konudaki eğitici çabaları desteklemelidirler.

2 — Ulusal sendikalar bu görevi kendilerine üye işçiler arasında sürdürmelidirler. Silahlanmanın işsizliği azalttığı, istihdamı arttırdığı yolundaki gerçek dışı argümanları çürütmeli ve gerçeğin bunun tam tersi olduğunu işçilere ve emekçilere anlatmalıdırlar. Askeri amaçlı ünitelerin, hem ulusal, hem de yerel ölçeklerde, meslek grupları ve fabrikalar düzeyinde sivil amaclı birimlere dönüştürülebileceğini göstermelidirler.

3 — Bilim adamları ve yönetici kadrolar barış güçlerinin bu çabalarını, kendi bilimsel, teknolojik ve ekonomik katkılarıyla içtenlikle desteklemelidirler.

4 — Batı ülkelerinde iş hayatının demokratikleşmesi bu çabalara ek olarak yardımcı faktörler olabilir. Böylelikle, askeri amaçlı sanayi ünitelerinin sivil amaçlara dönüştürülmesinde fabrika işçileri denetim sahibi olabilirler.

5 — Barış güçleri, kendileriyle ayrı görüşleri paylaşmayanlarla da örgütlü diyalog içine girmeli, kendi kendilerini dar çevrelere hapsetmemeli, başkalarının önyargılarını, bilgi eksikliklerini ve güvensizliklerini gidermeye çalışmalıdırlar.

6 — Hükümetler:

a) Hükümetler öncelikle ve özellikle, askeri amaçlı sanayi ve ticari tesislerin, sivil amaçlı ünitelere kısmen ve tamamen dönüştürülmesi için vakit geçirmeden hazırlıklara başlamalıdırlar. Silahsızlanma önlemleri alındıkça, devletler bu dönüştürme konusundaki düzenlemeleri yapmalı, gerekli görevleri yerine getirmelidirler.

b) Ulusal düzeydeki bir silahlanma politikasında, askeri bütçelere ayrılan miktarların azaltılması karşısında yeni iş alanları ve olanakları yaratılmalıdır. Hükümetler, kamunun bugüne dek karşılanmamış ihtiyaçlarını doğru saptayıp, bu alandaki sektörleri teşvik etmeli, böylece askeri harcamalardan kısılan fonları bu alanlara aktarmalıdırlar.

c) Kamu yetkilileri askeri amaçlı sınai ve ticari ünitelerin sivil amaçlı kuruluşlara dönüştürülmesinin iş hacmini arttırdığına örnekleyen düzenlemeleri gerçekleştirmelidirler.

7 — Uluslararası Platformda:

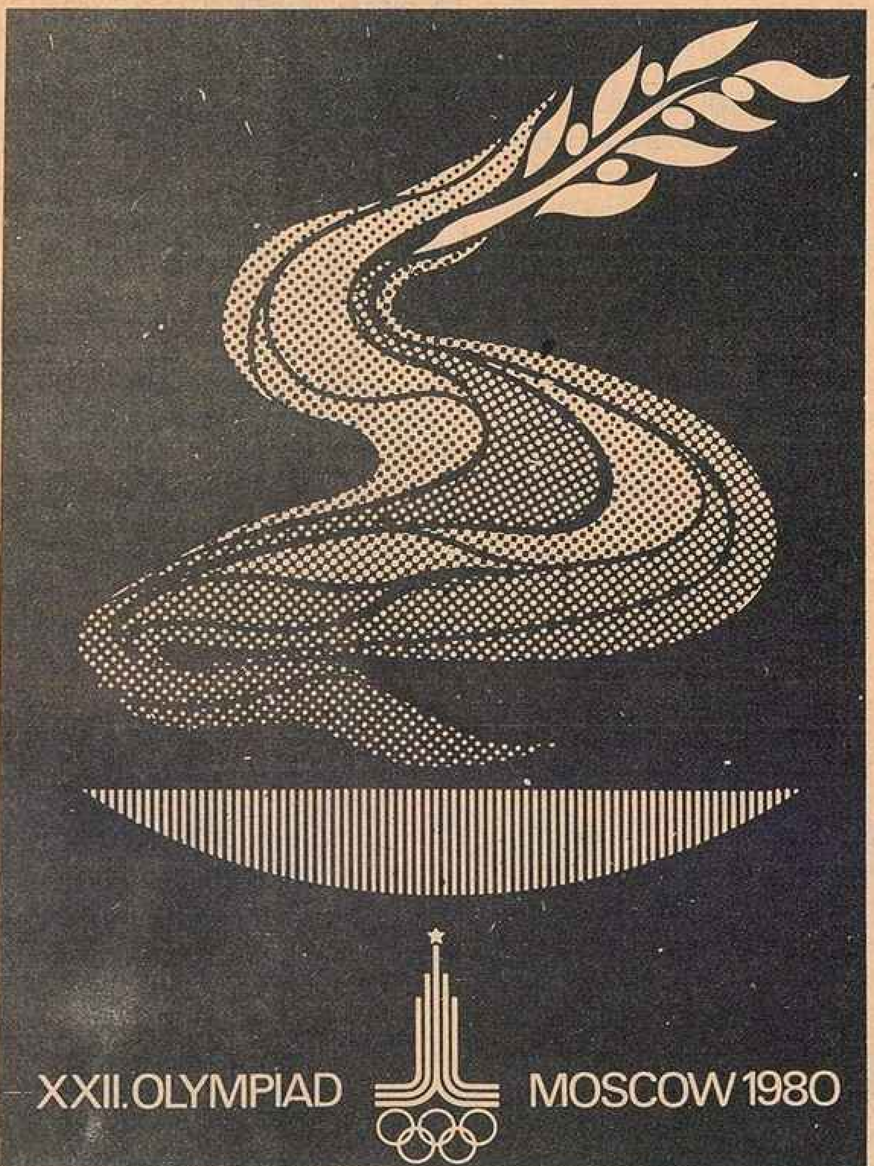
a) Silahlanma yarışı; silahların geliştirilmesi ve yeni silahların türetilmesi muazzam bir araştırma çabalarını gerektirmektedir.

Bu nedenle, Sovyetler Birliği'nin Birleşmiş Milletlere, yeni silahlar için yapılan araştırmaların kontrol edilmesi konusunda getirdiği öneri desteklenmelidir.

b) Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi sürekli üyelerinin askeri harcamalarını yüzde on oranında kısmaları ve bu öncelikle kalkınmakta olan ülkelere vermeleri yolunda yaptığı öneri desteklenmelidir.

c) Stratejik ham maddelere sahip ülkeler silahlanma yarışını sona erdirme doğrultusunda davranmalı ve bu maddeleri sivil ve barışçı amaçlar için kendi ekonomilerinde kullanma-

Devamı s. 5, sütun 6'da

Moskova Olimpiyatları Afiş Yarışması'nda Mengü Ertel üçüncü oldu

İstanbul — 1980 Moskova Olimpiyatları için açılan uluslararası afiş yarışmasında Mengü Ertel üçüncü olmuştur.

Uluslararası yarışmalarda bugüne dek çeşitli ödüller alan Mengü Ertel, 1974 yılında Cannes Uluslararası Sinema Afişleri Yarışması'nda ise büyük ödülü almıştır.

Çeşitli ülkelerden 300'ü aşkın grafik sanatçısının katıldığı «1980 Moskova Olimpiyatları Uluslararası Afiş Yarışması»nın uluslararası büyük jüri değerlendirmesi sonucunda grafik sanatçısı Mengü Ertel, bronz madalya kazanmıştır.

Tİ-SAN, Karaca Tiyatro'nun yıkılmasına karşı çıktı

İstanbul Sular İdaresi, Genel Müdürlük yapmak gerekçesiyle tarihi Karaca Tiyatro'yu yıkmak istiyor. Bu güne değin bir çok tiyatro binalarını pasaj han, Konfeksiyon merkezi haline getiren zihniyet şimdide Karaca Tiyatro'yu yıkmak istiyor. Fakat Tiyatro saantçılarının mesleki örgütü Tİ-SAN bu uygulamaya karşı çıkmak amacıyla bir basın toplantısı yaptı. Bu toplantıda okunan bildiriyi, ülkemizdeki çarpık gelişen sosyo-ekonomik yapının sanata yaklaşımını vurgulaması nedeniyle bir belge olarak yayınlıyoruz.

«Ülkemizde kültür alanının çölleşmesi, çölleştirilmesi ürkünç boyutlara vardı. Bu günlerde, bu çölleşmenin en ürkünç örneklerinden birini yaşamak üzereyiz. Karaca Tiyatro'da yıkılıyor. Ülkemizde, bir tiyatro adamının, Muammer Karaca'nın, kendi «özel» çabasıyla yaptığı, «özel» tiyatro binası «devlet» eliyle yıkılıyor. Öyle bir yapı ki, Muammer Karaca'ları, Ulvi Uraz'ları, Muhsin Ertuğrul'ları kucaklamış, tiyatro sanatını bağımsız bir biçimde sürdürmek isteyen bir yığın tiyatro sanatçısına barınak olmuş. Şimdi Sular İdaresi almış bu yapımızı. Amaç iş hanı ya da büro yapmak. İstanbul Belediyesi'ne ait onbinlerce metrekare boş alan varken...

Devamı s. 5, sütun 2'de

Radyo TV

TV

17.00 Haberler — 17.05 Flipper — 17.30 Çocuk ve Çağı: 6-12 yaş grubu çocuklarının sorunlarına eğilen bir program — 18.00 Küçük Ev: «Sen Giderken» — 18.45 Unutulmayanlar — 19.10 Onedin'in Gemisi — 19.55 Muppet Show: Programın konuğu film yıldığı Vincent Price — 20.20 Enerjinin Faturası (2): «Yaşamın Kaynağı» adlı ikinci bölümde enerjinin ne olduğu ve kullanımının gelişmesi anlatılıyor — 20.30 Haberler — 21.15 Beş Dakika: «Çocuksuz Kiracı» — 21.20 Yerli Dizi: «İbiş'in Rüyası» — 22.00 Akşam Sefası» — 23.00 San Fransisco Sokakları: Yeni dizinin ilk bölümü «Yitikler» yayınlanacak — 23.45 Haberler.

TRT-1

05.00 Açılış — 06.02 Günaydın — 07.30 Haberler — 09.02 Çocuk Saati — 10.01 Arkası Yarın — 10.30 Hafta Sonu — 13.00 Haberler — 20.15 Çocuklarımız ve Biz — 21.30 Dinleyici İstekleri — 23.00 Haberler — 23.10 Cumartesiden Pazara — 01.00 Kapanış — 01.05-05.00 Gece Yarısı.

TRT-2

08.00 Açılış — 08.02 Gün Başlıyor — 09.20 Gönül Telimizi Titretenler — 10.10 Hafif Müzik — 11.00 Türkiye Tarihi — 13.00 Haberler — 14.00 TDK Öykü Ödülleri — 15.00 Dilden Dile — 16.20 Arkası Yarın — 17.30 Yurttan Sesler — 18.00 Beş Çizgiden — 19.00 Haberler — 20.30 Haftanın Ülkesi — 22.30 Hafif Müzik — 23.30 Haberler — 23.55 Kapanış.

TRT-3

07.00 Açılış — 07.02 Güne Başlarken — 08.00 Sabah Konseri — 09.03 Merhaba — 10.00 Müzik Stüdyosu — 11.00 Öğleye Doğru — 12.06 Sizin İçin Seçtiklerimiz — 13.45 Müzik Bahçesinden — 16.00 Anıların Müziği — 18.00 Gençler İçin — 20.00 Dünden Bugüne — 22.06 Gecenin Getirdikleri — 23.00 Cumartesi Konseri — 24.00 Gece ve Müzik — 01.00 Kapanış.

Gerçek
Sahibi: Ali Kar, Adres: Başmusahip Sokak Tan AP. 10/11, Cağaloğlu, İstanbul, Tel: 2827 41. Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı, Ankara Bürosu: Kızılırmak Cad. Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş., Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

Demirel erken

Baştarafı s. 1'de

iddiasından vazgeçmesi halinde bile MSP'nin AP ile koalisyon kurmasının, bu koalisyonu kısa bir süre sonra bozma hesabına dayanacağı belirtiliyor.

MHP SAĞIN ÖNDERLİĞİ PEŞİNDE

Milliyetçi Hareket Partisi'nin hükümet sorunu konusunda takındığı tutum, kendi durumunu meşrulaştırmaya yöneliktir. MHP, Demirel'in tek başına veya MSP ile ortaklaşa kuracağı bir hükümeti dışardan desteklemeyi vaadederek iki hedef gütmektedir. Bunlardan birisi, Milli Eğitim ve İçişleri Bakanlıklarının örgüt kademelerini bütünüyle ele geçirmek ve buna izin verildiği sürece hükümeti ayakta tutmaktır. Böylece MHP, kendi militanlarını devlet kademelerine yeniden yerleştirerek etkinliğini artırmayı planlamaktadır.

MHP'nin güttüğü bir başka hedef ise, tek başına AP'yi ya da AP ile MSP'yi bir arada yıpratmaktır. AP MSP koalisyonu halinde MHP, bir yandan örgütlenmesini geliştirirken, öte yandan terör ve cinayetlerini tırmandırmayı deniyecek ve karşısında başarısız olarak gösterebileceği, şartlar olgunlaştığı zaman da devirebileceği bir hükümet olacak. MHP öteki sağ partileri yıpratacak ve kendisine sağın liderliğini hazırlayacak çözümlere destek olmayı düşünüyor.

ARA REJİM KİME KARŞI?

Hükümeti kurmakla sorumlu duruma düşmüş bulunan AP kendisini bir noktada şanslı görmektedir. AP yönetimine göre, bu partinin elinde herkesi vuracak kadar etkin bir silah vardır. Bu da, seçimlerden önce Ecevit'in halka ve demokrasi güçlerine karşı kullandığı, şimdi de Demirel'in eline geçtiği varsayılan «ara rejim» silahıdır. Demirel bilmektedir ki, hükümet buhranının derinleşmesi ara rejim ihtimalini güçlendirecektir. Bu rejim ise sol güçlerle birlikte, parlamento içinde öncelikle CHP'yi ve MSP'yi karşısına alacak bir rejim olacaktır. Her iki parti de böyle bir rejime karşı olduklarını açıklamış bulunuyorlar. AP, kendi formüllerini parlamentodan geçirebilmek için bu silahı sonuna kadar kullanmak, MSP ve CHP'ye bu yoldan boyun eğdirmek kararındadır. Ara rejim korkusuyla AP'nin erken seçim önerilerine evet demesi umulan CHP ve MSP bu konuda açık vermişler ve AP'nin elinde büyük bir koz geçmiştir. Bilindiği gibi, bu iki partinin liderleri, Demirel'in vakit geçirmeksizin hükümet kurmasını isteyerek, ara rejim korkularını açığa vurmuşlardı.

Bu nedenle kendisine görev düşen Demirel'in işi mümkün olduğu kadar ağırdan alması «siyasi manevra» diye nitelendirilmiş, hükümeti kurma görevinin kendisine verilmesi önerisini boşa çıkarmak için kaçak güreşmesi bekleniyor.

Uzayacak turlar ve bu nedenle artacak sızlanmalar Demirel'in tek umudu haline gelmiş bulunmaktadır. AP çevreleri, çözümsüzlüğü artıran bütün formüllere «evet» diyorlar.

ABD'li

Baştarafı s. 1'de

adamları, «ancak şikâyet amacıyla bir sözümüz olacaksa, o da çok fazla sıcak ilginin derecesidir» şeklindeki sözleriyle, memnuniyetlerini belirttiler.

Öğrenildiğine göre, ABD'li işadamlarıyla 50'ye yakın yatırım projesi üzerinde ön anlaşma yapılmıştır. ABD'li işadamları, Türkiye ile herzaman işbirliği yapmak ve yatırımlarını genişletmekten yana olduklarını, ama «bürokratik engellerin» azaltılmasını istediklerini söylemişlerdir.

Türkiye'de gördükleri fazla ikramdan bunalan ABD'li işadamları, bu duygularını şöyle dile getiriyorlar: «Türkiye'nin misafirperverliğine, ABD'nin de aynı karşılığı veremeyeceğinden korkuyoruz.»

AP yeni

Baştarafı s. 1'de

pazarlarına çevrildi. AP'nin CHP içinde bazı milletvekilleriyle önceden anlaştığı ve Yalım'ın transferinin, bunun ilk göstergesi olduğu belirtiliyor.

AP'nin CHP içindeki hoşnutsuzluğu ve umutsuzluğu da kullanarak, halen istifa etmemiş ve istifası beklenen CHP milletvekillerine yenilerini ekleme çabalarına hız vermesi, CHP içindeki çelişkileri de çatışma düzeyine hızla tırmandırabilecek. Çünkü bir gurup CHP'li milletvekili, seçim yenilgisinden Ecevit'i ve parti yönetim kademesini sorumlu tutmaktadırlar. Kimi milletvekilleri parti yönetiminin tümüyle tasfiyesinden yana oldukları, kimilerinin de tek adam efsanesinin zaten yıkıldığını ve bu nedenle kollektif bir yönetim oluşturmaktan yana oldukları gözlenmektedir.

Demirel'in hükümet kurma çalışmalarını geliştirdikçe CHP'den yeni kopmaların olacağını hesap eden CHP yöneticileri, parti içindeki hoşnutsuzluğu gidermek için kolları sıvadılar. Kongre öncesinde CHP'den ayrılmalar yanında, yönetim kademesinde de bazı kopmaların olması muhtemel görülüyor.

CHP'den ayrılan ve AP'ye giren ve girecek olan milletvekillerine AP'nin bakanlık vereceği ve bazı imtiyazlar tanıyacağı söylentisi yaygın. Ordu milletvekili Yalım'ın bu transfer karşılığı nakit para almaktan kaçındığı, bunun yerine bir büyük fabrikanın bayiliğini istediği açığa çıktı.

BIRLIKÇI POLITIKALARA

Baştarafı Sayfa 2'de

kendisi olur, emekci halkın çıkarları olur. Söz gelimi seçimlerden sonra görüşlerini açıklayan Beria Onger'in, «seçimlerde cephe ve eylem birliğinin sağlanamadığından» yakınmaya hiç hakkı yoktur. Çünkü seçim işbirliği sağlanamamasının başlıca sorumlularından birisi kendi tarafıdır. Aylar öncesinden başlatılan, ısrarla peşine düşülen, Onger'in TSİP listesinden bağımsız aday gösterilmesini de içeren değişik işbirliği alternatiflerini çeşitli gerekçelerle kabul etmeyen kendi tarafı olmuştur. Böyleyken, sanki seçimlerde işbirliği önermiş bu yolda görüşmelerde bulunmuş da, kendinden gelmeyen nedenlerle işbirliği yapılamamışcasına görünümlere bürünmek hiç yakışık almaz. Bu olsa olsa işçilerin, emekçilerin birlikçi özlemlerini istismar etmek olur. Bunları neden yazıyoruz? Çünkü emekçi halk burjuvazinin yoğun saldırısı karşısındadır. Burjuvazinin «geleneksel» siyaseti AP, MC dönemlerinde bunca rezilliği çıktıktan sonra, sosyal demokrasinin aczi ve basiretsizliği sayesinde —ve de solun, sosyalistlerin toparlanıp bir alternatif olmamaları yüzünden— kendine yıllarca yetecek bir «iade-i itibar» etmiştir. Ve MHP devlet kuruluşlarında yeniden hızla tırmanıp, yuvalanacaktır. Kısacası tehlike büyüktür. Bu şartlarda, «ben daha büyüğüm, hayır ben senden daha büyüğüm» çekişmesine girmek, her halde yapılması gerekenlerin en sonuncusudur. Çünkü seçim yapılan 29 ilde tüm sosyalistlerin oyu bir araya gelse, en kıytırık burjuva partisinin oyu kadar ancak etmektedir. Solcu diye bilinenlerin oyları toplamı ise faşist MHP'nin oylarının üçte ikisini zor bulmaktadır. Soldaki oyların hepsinin durumu bu iken kısır çekişmelerle boy eğmeyen emekçi halkın tepkisini çekmek için birebirdir.

Üstelik anti-faşist eylembirliği adımları atılmıştır. Bazı merkezi ittifaklar sağlanmıştır. Birlikçi politikalar izlemekten, işbirliklerini yaygınlaştırmak için olumlu ve yapıcı tutumlara girmekten başka çare olmadığı ve üstelik emekçi halkın özleminin de bu doğrultuda olduğu anlaşılmıştır.

Bu seçimler çok önemli bir gerçeği, bir daha gözler önüne sermiştir. İşçiler, emekçiler, birlikten yanadırlar, birlikçi politikaları desteklemişler, sağlanan birliklere şevkle omuz vermişlerdir. Buna karşılık birliği reddeden politikaların hiç onaylanmadığı da, yine seçimlerle kanıtlanmıştır. Kısacası sosyalistlerin birliğini gözetmeyen, solda işbirliğine kayıtsız kalan tutumların hiçbir şansı olmadığı, işi gücü bırakıp, birliği savunanlarla uğraşmanın iflah etmeyeceği ibretle görünmüştür. Bizden bir kez daha uyarması!...

Tİ-SAN,

Baştarafı Sayfa 4'de

Niye yıkmak Karaca Tiyatro'yu?

Kültür alanının çölleştirilmesi eyleminin bir parçası değilse bu, en azından o eylemi görmezlikten gelme gafletinin tipik bir örneğidir. Yeni Komedi Tiyatrosu konfeksiyoncu olabilir. Ümit Tiyatrosu garaj, Venüs sineması pasaj, Gen-Ar mimari büro, Arena ticari büro, Sıhhıye'deki tiyatro depo, Gümüşsuyu'ndaki tiyatro da kuru temizleyici olabilir. Ülkemizdeki çarpık gelişen sosyo-ekonomik yapının sonuçlarıdır bunlar.

Doğal oalrak piyasa «daha çok kâr» derken, tiyatro yapılarını, tatlı kâr kapılarına dönüştürmek zorunda.

Ama biz tiyatrocular, özellikle özel tiyatrocular... Dur demek istiyoruz bu gidişe. Ülkemiz karanlık dönemlerden geçti. Biz tiyatrocular alışkınız karanlıklı mücadeleye. Ama şimdi... Umut vaadeden bir yönetim var. Öyleyse istiyoruz:

Yapmıyorsunuz, yıkmayın bari

Karaca Tiyatro'ya o kara günü yaşatmayın

Tiyatroyu tiyatroculara bırakın.»

Humeyni

Baştarafı s. 1'de

İslam Devrim Mahkemeleri Başkanı Ali Kuddusi, «Bamdad» gazetesine verdiği demeçte idam kararlarının durdurulması yolundaki talimatı kapsayan genelgenin henüz ülkedeki tüm İslam Devrim Mahkemelerine ulaştırılmadığını, ancak kısa zamanda bunun sağlanacağını ifade etmiştir.

Öte yandan ülkenin en ileri gelen din adamlarından biri olmakla tanınan Ayetullah Şeriatmadarı, Humeyni'yle derin bir görüş ayrılığı içinde olduğunu ve idamları onaylamadığını belirterek, «Şimdiye kadar herhangi bir şekilde harekete geçmemek için kendimi zor tuttum. Sadece devrimin hatırı için sabrediyorum, özellikle sokak kadınlığı yaptıkları ya da kocalarını aldattıkları için mahkum edilen kadınlar ve ırza geçmek suçundan mahkum edilen erkeklerin idamını şiddetle kınıyorum»

Şeriatmadari daha sonra İslam Devrim Konseyi'nin tutumunu da sert bir biçimde imalı olarak eleştirmiş ve «Kürdistan'da patlak veren bunalım ülkenin her bölgesinde geçerlidir. Bu bunalımları önlemek için derhal harekete geçilmediği takdirde durum çok tehlikeli olabilecektir» demistir.

Yüksek öğrenim kayıtları sürüyor

Ankara (a.a.) — Üniversite ve yüksek okulların bir bölümünde Üniversitelerarası Seçme Sınavı sonuçlarına göre, ön ve kesin kayıt işlemleri sürdürülmektedir. Bazı yüksek öğrenim kurumlarında da kontenjanlar dolmadığı için yeniden ön ve kesin kayıt açılmıştır.

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi'ndeki kontenjan açığı için sürdürülen ön kayıt işlemleri 22 Ekim Pazartesi günü sona erecektir. Fakülteye 450 ya da daha yukarı toplam puanı olan adaylar ön kayıt yaptırabileceklerdir.

Bursa Üniversitesi'ne bağlı Sosyal ve İktisadi Bilimler Fakültesi'ne de ön kayıtla öğrenci alınacaktır. Bu Fakülteye 430 ya da daha yukarı toplam puanı olan adayların ön kayıtları 22-26 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Diyarbakır Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde sürdürülen önkayıt işlemleri 24 Ekim Çarşamba günü çalışma saati bitiminde sona erecektir. Bu fakülteye 460 ve daha yüksek fen puanı olan adaylar önkayıt yaptırabilecektir.

İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne bağlı Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu'ndaki kesin kayıt işlemleri 22-23 Ekim tarihlerinde, Elazığ Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ndeki kesin kayıtlar ise 3-12 Kasım tarihleri arasında yürütülecektir. Balıkesir İşletmecilik ve Turizm Okulu'na girmeye hak kazananların kesin kayıtları 26 Ekim Cuma günü çalışma saati bitiminde sona erecektir.

Bu arada, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne bağlı olarak bu yıl öğretime başlaması kararlaştırılan Adalet Yüksek Okulu'na önkayıtla öğrenci alınacaktır. Öğretim süresi iki yıl olan Adalet Yüksek Okulu'na ÜSS sınavı sonucunda 450 ya da daha yüksek toplam puan alan ve hiçbir yüksek öğrenim kurumuna giremeyen adaylar ön kayıtlarını yaptırabileceklerdir. Ayrıca ÜSS sonunda 400 ya da daha yüksek toplam puan alan ve hiçbir yüksek öğrenim kurumuna giremeyen adaylar ön kayıtlarını yaptırabileceklerdir. Ayrıca ÜSS sonunda 400 ya da daha yüksek toplam puan alan ve adalet hizmetinde en az üç yıl çalışan adaylar da Adalet Yüksek Okuluna ön kayıt için başvurabilecekler. 22-26 Ekim tarihleri arasında kayıtlarını yaptıracak adayların kesin kayıt işlemleri 6-9 Kasım tarihlerinde gerçekleştirilecektir.

Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'ne bağlı Maliye Fakültesi ile İstatistik ve Temel Bilimler Fakültesi'ne daha önce önkayıt yaptıran adayların kesin kayıtları için gerekli olan puanlar açıklanmıştır.

Maliye Fakültesinin Mali Hukuk Bölümü için 451,939 toplam; maliye planlama bölümü için 445,615 fen, maliekonomi bölümü için 450,511 fen; İstatistik ve Temel Bilimler için 441,873 fen puanı gerekmektedir. Adayların kesin kayıt işlemleri 23 Ekim Salı gününe kadar Akademi Merkez Binası'nda sonuçlandırılacaktır.

TSİP

Baştarafı s. 1'de

seçimleri ve seçimlerden sonraki siyasal gelişmeleri gözden geçirecek. Parti merkezinden yapılan açıklamaya göre Genel Yönetim Kurulu toplantısı iki gün sürecek.

Bugün başlayacak olan toplantıda Genel Başkan Ahmet Kaçmaz'ın bir konuşma yaparak, seçimlerden sonra gelişen siyasi durum üzerinde duracağı belirtiliyor.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu toplantısında ayrıca önümüzdeki günlere ilişkin örgütsel görevlerin görüşüleceği ve durumunun ve sorunlarının sosyalist hareketin genel durumunun ve sorunlarının değerlendirileceği açıklandı.

TSİP genel merkezinden yapılan açıklamada, seçim sonuçlarının sosyalist hareketimizin birliği doğrultusunda önemli bir gösterge olduğu ve destek anlamına geldiği belirtilerek, Partinin bu yöndeki sorumluluğunu somutlamak için gerekli çalışmaları yapacağı vurgulandı.

Meclisler

Baştarafı s. 1'de

layacağı bildirilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Genel Kurulları 23 Ekim Salı günü saat 15.00'de ayrı ayrı toplanacak ve 14 Ekim'de yapılan Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme, Cumhuriyet Senatosu ve Milletvekili ara seçimlerinde senatör ve milletvekili seçilenler and içeceklerdir.

Öğrenildiğine göre, 23 Ekim'de çalışmalarına başlayacak olan Parlamento aralıksız çalışmalarını sürdürecektir. Buna göre 24 ve 25 Ekim günlerinde meclisler toplanacaktır.

Sivas'ta keyfi uygulamalar

● **Sivas'ta TSİP ve demokratik örgütler üzerinde anti-demokratik uygulamalar yoğunlaşıyor.**

Sivas (Gerçek) — 15 Ekim günü Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin bulunduğu binanın yakınına asılan bir bombalı pankartı bahane eden kolluk kuvvetleri, parti binasını ve aynı binada bulunan Tek Ges-İş, Genel İş, Köy-Koop, Töb-Der lokallerini basarak binada bulunanlar üzerinde terör estirmiştir.

Hiçbir yasal dayanağı olmayan bu uygulama sonucu 4 parti üyesi ile birlikte toplam 200 kişi gözaltına alınmış, gözaltına alınanlar tartaklanıp dövülmüştür.

Olaydan sonra, demokratik örgütler ortak bir açıklama yaparak, kolluk kuvvetlerinin anti-demokratik uygulamasını protesto etmişlerdir.

Çarşamba'da faşistler TÖB-DER binasına saldırdı

● **Halk saldırganları kovaladı.**

Çarşamba (a.a.) — Ülkü Ocakları üyesi oldukları ileri sürülen bir grup çarşamba günü saat dokuz sıralarında ilçe sokaklarında önce slogan atmış, daha sonra TÖB-DER Çarşamba şubesi binasının camlarını taşlayarak kırmıştır.

Çarşı esnafı ile halktan yüz kişilik bir topluluk göstericileri kovalamış, bu arada çok sayıda öğretmen TÖB-DER'i korumak amacıyla dernekte toplanmıştır.

TÖB-DER Şube Başkanı Bekir Akçay, konuyla ilgili olarak verdiği demeçte, göstericilerin «Ara seçimlerde sağın oylarının artmasından cesaret aldıklarını» söylemiş. özetle şöyle demiştir: «Bunlar, iktidara gelmeleri halinde nasıl davranacaklarını şimdiden gösterdiler. Ancak, niyetleri kursaklarında kalacak, uyanık halkımız saldırganları çıktıkları inlerine sokmasını bilecektir.»

Devlet bütçe uzmanları ile ilgili yönetmelik yürürlüğe girdi

Ankara (a.a.) — Maliye Bakanlığı Devlet Bütçe Uzmanları görev ve çalışma yönetmeliği Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yeni yönetmelikte Maliye Bakanlığı Devlet Bütçe uzmanlarının başlıca görevinin «Genel bütçe kapsamına giren dairelerle, katma bütçeli idarelerin bütçelerinin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin Genel Müdürlüğü ilgilendiren her türlü işlemleri yapmak ve bunlarla ilgili belgeleri incelemek» olduğu belirtilmiştir.

Devlet Bütçe uzmanlarının öteki görev ve yönetmelikte şöyle sıralanmıştır.

— Kurumlarda kadro ve ödenek talepleri ile ilişkili her türlü inceleme yapmak, hizmet programlarının verimlilik ve etkinlik analizlerini yaparak hizmet ödenek ilişkilerini saptamak,

— Bütçeleme tekniklerinin geliştirilmesi ve bütçe politikasının oluşturulması için Genel Müdürlük ve ilgili kuruluşlarla araştırma ve incelemeler yaparak gerçekçi bir uygulamaya ışık tutucu raporlar hazırlamak,

— Kurumların personel yasaları gereğince yapacakları kadro, yan ödeme, sözleşmeli personel ve diğer tüm özlük haklarına ilişkin istemlerini beş yıllık kalkınma planı, yıllık program, diğer yasaları ile bütçe teknikleri açısından ve belgeler üzerinde incelemek,

— Bütçe gerekçesinin hazırlanması için gerekli olan çalışmalara katılmak,

Gerçek Durum

tiği) iddiasının da bir ölçütü yoktur. TİP'li arkadaşların böyle düşünceler yerine, sosyalist hareketin birliğini gözeten bir yola yönelmeleri içten dileğimizdir.

Solda ayrı ayrı alınan oyların hesabını yaparak seçim öncesinde yaratılan suni yarışma havasını sürdürmek ve bundan birtakım yorumlara girişmek, hele hele birtakım suçlamalara ya da övünmelere yönelmek kesinlikle sakıncalıdır.

Yapılması gereken şey, vakit yitirmeden solda kalıcı ve MERKEZİ bir siyasal işbirliğini başlatmaktır. Bunun ilkelerini ayrıntılı olarak saptayıp, geçerli yöntemleri belirlemektir. Böyle bir zorunlu siyasal işbirliğini sadece mitinglerden ve kitle gösterilerinden ibaret saymamaktır. Böyle bir siyasal işbirliğinin maddi ve kitlesel tabanını oluşturan ve büyük bir dinamizm taşıyan kitle örgütleriyle birlikte, sorunu topyekün olarak ele almak zorunludur.

Bu görevler, sağlam ve prensipli zeminlerde, siyasal alan başta olmak üzere merkezi olarak sağlandığı ve demokratik plana, yani yığınlara da yansıdığı takdirde, solda siyasal güçlerle ve demokratik örgütlerle birlikte güçlü, etkin bir bloklaşma yaratılmış olacaktır.

Ancak bu bloklaşma, ülkedeki güç dengelerini devrimci - demokratik hareket lehine değiştirmeye başlayabilir ve ancak bu bloklaşma, halkımızı bekleyen yeni yeni tehditler ve tehlikelere karşı kenetlenmemizi sağlayabilir. Ve ancak bu bloklaşma, bölünmüş olan işçi sınıfı politik hareketinin birliğine ve bu hareket önderliğinde Demokratik Halk Cephesinin inşa edilmesine yol açabilir.

Gün, bir elde kalem kâğıt, öte elde hesap makineleriyle soldaki oy dağılımlarını hesaplayıp, kimin kimden daha fazla oy aldığını, çıkararak, bundan birtakım grupçu yorumlar çıkarmak değildir.

Seçimlerin gösterdiği tablo, CHP'nin solunda kalanların, bütün bölünmüşlüğe ve çarpıtmalara rağmen yüzde 5 oy aldığıdır. Gene bu tablo CHP'den AP'ye oy kaymalarının küçük kaldığı, CHP'nin azalan oylarındaki başlıca etkenin ise yüzde 7 - 8 civarındaki eski CHP'li seçmenin CHP'den umut kesmesi, ama solun bölünmüşlüğü nedeniyle gelip sola da oy vermeyerek, sandığa gitmemesi olmuştur. Bu yüzde 7 - 8 civarındaki seçmen kitlesi, CHP'yi aştığı ve daha da geriye gitmediği için, daha şimdiden sosyalizme ve sola kazanılabilecek bir seçmen potansiyelidir. Bütün bunlara ek olarak, en az yüzde 10 civarındaki bir seçmen kesimi de, CHP'nin çare olmadığını çok iyi bildiği ve gönlü solda olduğu halde, solun bölünmüşlüğünden dolayı «oylarım ziyan olmasın» mantığıyla, MC'ye karşı ehven-i şer gördüğü CHP'ye istemeye istemeye de olsa oy vermiştir.

Bütün bunları seçmen ve sandık planında değerlendirirsek, bilimsel sosyalizmin başını çekebileceği bir sol seçim blokunun yüzde 20'ye yakın oy potansiyeline yakın olduğudur.

Ve daha da önemlisi, sosyalist politikada sandık olayı geçici ve arızidir. Aslolan ve geçici olmayan kitlelerin kendi sınıfsal mücadelesidir. Ve daha bugünden DİSK'de, TÖB-DER'de, TMMOB'de, diğer meslek örgütlerinde, gençlik ve kadın kuruluşlarında örgütlü 4 milyonu aşkın dinamik ve ilerici bir kitle vardır. Bu kitleyi siyasal alanda mobilize edebilmenin yolu ise, solun siyasal birliğinden ve işbirliğinden geçer.

Barış Mücadelesinin

Baştarafı Sayfa 4'de

lıdırlar. Bu devletlerin zarara uğramaması ve ekonomik kayıplara girmemesi için sözkonusu ham maddelere âdil fiyatlar ödenmeli ve yeni uluslararası ekonomik düzen onların ekonomilerinin bozulmamasını garanti etmelidir.

SİLAHSIZLANMA VE KALKINMAKTA OLAN ÜLKELER:

Silahsızlanma ve kalkınma sorunları arasında çok yakın bir ilişki mevcuttur. Silahlanma yarışı özellikle en geri bölgelerdeki halklar üzerine ağır yükler getirmekte ve kalkınma hızını düşürmektedir. Uluslararası gerginliğin düşmesi ve yumuşama sürecinin güçlenmesi bu gibi ülkelere büyük yararlar getirir. 1975 Avrupa Barış ve İşbirliği Konferansının toplanması bu sürecin en önemli sonuçlarından birisidir. Son yıllardaki olumlu gelişmeler dünya güçler dengesinin barış ve ilerleme güçleri lehine değişmesi sayesinde gerçekleşmiştir. Vietnam, Laos, Kamboçya, Angola, Mozambik ve Gine Bissau ve diğer bazı ülke halklarının kazandıkları zaferler yeni bir iklimin yaratılmasına büyük katkı getirmiştir.

Dünya barışına yapılan pekçok katkı bu gerçeği vurgulamaktadır; bu nedenle, emperyalizm ve gericilik güçleri bölgelerde ve ülkelerde kendi konumlarını güçlendirmek için ellerinden gelen herşeyi yapmaktadırlar, Kıbrıs, Orta Doğu ve Latin Amerika olayları bu olguyu kanıtlamaktadır.

Herkesçe bilinmektedir ki, birçok azgelişmiş ülkede ilerici ve demokratik güçlerin sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı, özgürlük ve ulusal bağımsızlık için verdikleri mücadelede, o ülkelerdeki gerici rejimlerin silahları emperyalist devletler tarafından sağlanmaktadır. Sözkonusu gerici veya faşist hükümetler, kendi bulundukları bölgede emperyalizmin muhafızlığını yapmaktadırlar. Böylece silahlanma, ulusların bağımsızlığına ve özgürlüğüne karşı kullanılmakta, hem kurtuluş hareketlerine karşı yerli gerici güçler silahlandırılmakta, hem de emperyalist silah tekelleri bu yolla büyük kârlar sağlamaktadırlar.

Emperyalizm, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da yerli gerici güçlerle işbirliği yapmakta, ajanlarını çalıştırmakta, faşist rejimleri desteklemekte veya faşist darbeleri tezgâhlamaktadır. Emperyalist güçler sözkonusu gerici rejimlerin ordularını silahlandırıp eğitmekte ve bu ordular o ülkelerdeki halkların sosyal ilerleme ve barış mücadelelerini bastırmak için kullanılmaktadır.

Faşizm, dün olduğu gibi bugün de, kendi savaşçı ve saldırgan karakterinden ötürü tüm halkların barış ve güvenliğini tehdit etmektedir.

İran, Suudi Arabistan gibi zenginliklere sahip olan bazı ülkelerdeki gerici rejimler, zenginlikleri kendi ülkelerinin kalkınmasında kullanmak yerine, askeri harcamalar ve silahlanma için olağanüstü fonlar harcamakta, hatta bazan bu silahları başka gerici rejimlere satarak, o ülke halkları üzerindeki baskıların da artmasına hizmet etmektedirler.

Öte yandan, kalkınmakta olan ilerici ülkeler, emperyalist tehdide ve saldırganlığa karşı, ister istemez, savunma masraflarını arttırmakta, böylece kendi ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeleri yavaşlamaktadır. Silahsızlanma bu olumsuzluklara da son verecektir.

İdama

Baştarafı s. 1'de

Bu arada sanıklardan birinin «intikamımızı alacaklar» diye bağırdığı ve faşistlerin topluca «bu vatan ya bizim ya hiç kimsenin» diye slogan attıkları görüldü.

Öteyandan alınan bilgiye göre, Adako-birlik başkanı Akın Özdemir'i öldürmek suçundan tutuklu bulunan Yunus Uzun ve arkadaşlarının, Adana emniyet müdürü Cevat Yurdakul'un öldürülmesini, hapishaneden planladıkları açıklandı. Adana cezaevinde tutuklu bulunan faşist Yunus Uzun ve arkadaşlarının yaptığı plan ve verdiği emirler doğrultusunda, faşist Aydın Telli, Abdullah Kıpçak ve Ahmet Kara'nın Cevat Yurdakul'u öldürdüğü öğrenildi.

BANK-SEN: «CHP'nin yenilgisi,

Baştarafı s. 1'de

memekle birlikte, eylem birliğinin, sol siyasal seçeneği oluşturma yolunda kitlelere güven verdiği, bazı yörelerde alınan oyların yüksekliği ile gözlenmiştir. Eylem birliği dışında kalmayı siyasal hesaplarına daha uygun bulanlar ise, işçi emekçi ve aydınlardan destek bulamamışlar, izledikleri politikanın yanlışlığını somut olarak görmüşlerdir» dedi.

Seçim sonrasında hükümetin istifa etmesiyle ortaya çıkan yeni durumda, faşist ve gerici nitelikte bir siyasal iktidar oluşmasının önüne geçilmesinin gerektiğini vurgulayan Denizmen, «Seçim öncesinde, eylem birliği yönündeki her ileri adımı destekleyen sendikamız, önümüzdeki dönemde de eylem birliğini güçlendirmek için tüm olanaklarını kullanacaktır. Seçim öncesinde tohumları atılan eylem birliği, bu kez, işçi ve emekçilerin istemlerini gözardı etmeyecek bir iktidarın oluşması yönünde, daha da geliştirilip güçlendirilerek hayata geçirilmelidir» dedi.

İzmir'de belediye ve ESHOT çalışanları üzerindeki gerici baskılar sürüyor

Gerçek (özel) — İzmir Belediyesi ve ESHOT çalışanları üzerindeki baskı, sürgün ve kıyım uygulamaları sürüyor. CHP'li İhsan Alyanak'ın başkan olduğu İzmir Belediyes.'ndeki gerici uygulamalar nedeniyle atılan işçilerin sayısı giderek artmaktadır. Son olarak üç ilerici işçi daha, belediyedeki gericilerin isteğiyle işten çıkarılmıştır.

Konuyla ilgili olarak, çalışanlar üzerindeki gerici baskı uygulamalarını protesto amacıyla İzmir'de 39 sendika ve demokratik kuruluş temsilcisi ortak bir açıklama yapmışlardır. Açıklamada, ayni kuruluşların İzmir Belediye Başkanına gönderdikleri uyarı mektubu da tam metin olarak yer almıştır. Sendika ve demokratik kuruluş temsilcilerinin mektubunda, baskı ve kıyım uygulamaları konusunda şöyle deniyor:

«Sayın: İHSAN ALYANAK
İzmir Belediye Başkanı

CHP sağ kanadının işbirlikçi tekelci büyük sermaye ile bütünleşmesine benzer bir biçimde, siz de son zamanlarda açıktan açığa gerici çevrelerle uzlaşma yoluna girdiniz.

Nitekim, daha 16 Eylül 1976 da DGM'ye karşı direnen belediye işçilerine karşı aldığınız tavır unutulmamısken, geçtiğimiz ay yiğit GENEL-İŞ üyesi grevci işçilere karşı da olumsuz bir davranış içinde oldunuz. İşi İzmir halkını Sıkıyönetimle tehdid etmeye vardırdınız.

Belediye görevlileri arasında yaptığınız son atama ve işten çıkarmaları da endişe ile izlemekteyiz. Bir taraftan faşist niteliği ve yolsuzluk söylentileri nedeniyle, başka bir kamu kuruluşundaki görevinden uzaklaştırılan bir bayanı Asfalt şantiyesinin başına getirdiniz. Bu bayan Asfalt şantiyesini bir zamanların TARİŞ işletmeler'ne benzer biçimde, faşist yuvası haline getiriyor.

Gerici nitelikleri herkesce bilinen ve sizden önceki AP'li İzmir belediye başkanı Osman Kibar'ın sağ kolları olan CUMHUR GÜRÜZ, İLHAN ÇELİKKAYA'yı reis muavinliğine getirdiniz. İSMET ÖZPİRİNÇ'i başından beri bu mevkide tuttunuz.

İnsan kasabı Hitler artığı canilerin, devlette önemli mevkiler işgal ettiği Federal Almanya'da olduğu gibi, **Sosyalist Enternasyonal'in «MESLEK YASAĞI» kararı uyarınca, ilerici, yurtseverleri belediyedeki işlerinden atacaklarını söyleyenleri el üstünde tutuyorsunuz.**

Pek çok önemli mevkiye HAMDİ CAN, HASAN BAŞAK gibi faşistleri getirdiniz. Öbür taraftan İzmir halkına hizmet götürme işinde ihtisas odalarının ve Demokratik kuruluşların görüş ve katkılarına sırt çevirdiniz.

Daha mürekkebi bile kurumamış toplu iş sözleşmesi hükümlerini yok sayarak hoşa gitmeyen ilericileri istifa ettirmek amacıyla, durumlarından daha alt düzeydeki işlere sürgün ediyorsunuz. Belediye hizmeti olarak halka ulaştırmış iyi ve güzel ne varsa, özellikle de söke söke alınmış ileri işçi haklarının hepsinde payları olan işçi dostları ÖMER DEMİRCİOĞLU ve A. RIZA BODUR gibi ilerici yurtsever arkadaşları işten attınız.

ON'u aşkın yolsuzluk dosyasını sonuçlandırmak üzere olan, müfettiş CEMAL BAĞ'ı başka bir konuma getirerek denetimin yozlaşmasına, sonuçlanmamasına neden oluyorsunuz.

Bu uygulamalar ve «Belediye bünyesinde siyaseti yasaklayacağım» zihniyeti **sonu nereye varacağı belli olan bir yolun** başlangıcıdır. BU YOLDA YÜRÜYEREK HALKA HİZMET EDİLDİĞİ GÖRÜLMEMİŞTİR...

Sizi uyarıyor ve bu gerici uygulamalardan vazgeçmeğe çağırıyoruz!»

Kırsal kesimde çalışan kadınlar, son derece ağır baskılar altında... Sabahtan akşama gün boyu çapa sallayan onlar... Köy evinde her işi gören onlar... Kızgın güneşin altında ağlaşan bebelerini duymamaya çalışarak evin ekmeğini, bir lokma daha büyütmeye uğraşan onlar...

Tarım iş yasası çıkmadıkça, sendikalı, sigortalı çalışma hakkını elde etmedikçe bu böyle sürecek... Ama tarım işçileri, köy emekçileri, halkların bilincine varıyor ve demokratik halk iktidarına giden yolda yapmaları gereken çalışmalar için kafa yormaya başlıyorlar.

Gerçek Konuşalım

Hüseyin Hasançebi

Suçüstü

Akla karanın açık seçik ortaya çıktığı durumlardan birine de sosyal devrim öncesi yaşanan süreçler örnek olarak gösterilir. Bunun sebebi, kitlelerin hemen tamamının sınıf mücadelesine katılıyor olmasıdır.

Ama akla karayı tanımak için sosyal devrim günlerini beklemek gereği de yoktur. Kitleler sınıf mücadelesine, özellikle siyasi mücadeleye —aktif ya da pasif— ama yığınsal olarak katılıyorsa, herkesin foyası meydana çıkar. Demek ki, nice teorik formüller, sınıf mücadelesinin süzgecinden ve kitlelerin değerlendirmesinden geçmeksizin, hep teori olarak, yani bozbulanık (gri) kalmışlardır.

Bunun küçük bir örneğini de 14 Ekim seçimlerinde gördük. Siyaset biraz olsun yığınsal bir temele oturacak olsa, çok kişi, yıkılmaz gibi gördüğü teorisinin sallanmaya başladığını görebiliyor. Kitlelerin olmadığı sahnede baş aktör rolüne çıkanlar, yığınların sahneye doluşmasıyla figüran durumuna düşmek zorunda kalıyorlar. Bol keseden atılan laflar hiç bir işe yaramıyor.

Türkiye'de «devrimci durum vardır» diye heyecan kusanından, «Türkiye sosyalizme gidiyor, partisi de» gibisinden «inançları sağlam» olanına kadar hemen herkes, yanıldıklarını görebildiler. Bunların «sol» ayna üzerindeki görüntüleri de, orjinaline uygun olarak tökezledi.

Devrim ya da sosyalizm kavramlarının birer ifade olmadığı görüldü. Bugünden yarına hayatın değişmesini bekliyenlerin, esas değişmesi gerekenin kendileri olduğunu anlamaları için fırsatlar doğdu. Devrimin sosyal güçlerine, keskin sloganların ötesinde öğretilmesi gereken, çok daha önemli şeylerin bulunduğu kanıtlandı. Hayatı boykot etmekle, işçi sınıfının bilimsel ilkelerini boykot etmenin aynı anlama geldiği görüldü. Kendi dışındaki sosyalistleri «boykot» etmekle, halkı boykot etmenin kesiştiği noktanın, yenilgi noktası olduğu da anlaşıldı.

O halde sorun, bilimsel sosyalizmi öğrenmenin de ötesinde, onu yığınsal düzeyde örgütlemenin ardından çözüm bulabilecek. İşçi sınıfının siyasal birliğinden, bu birliğin geniş toplum güçleri içinden çıkaracağı ittifakların gücünden ve doğru bir siyasal programa bağlanan kararlı mücadelesinden geçilerek varılacaktır, bu günden eşiğinde olduğumuz sanılan yerlere.

Şimdi gözlenen, «bu halk adam olmaz», diyenlerle «bu halkla devrim yapılmaz» diyenlerin kendilerini haklı çıkaracak kanıtlar bulmaya çalışmalarıdır. «Ecevit zor yetişen bir liderdi» yakınmalarına da rastlanıyor. Ve bunlar, sıradan vatandaş olmadıklarıyla övünen «solcular» arasından çıkıyor!

Ama ne yazık ki, onların iradelerine rağmen «adam olmayanlar» gittikçe çoğalıyor ve halk «adam olmamakta» diretiyor! Bu da, böyle düşünenlerin «umut»larını büsbütün azaltıyor. En materyalist geçinenlerinde bile tevekkül ve kadercilik başlıyor. Kendi kaderleriyle halkın kaderinin uyuşmadığını gördükçe, hem halkın, hem de kendilerinin geleceğine inanmaz oluyorlar. Sözünü çok ettikleri «iyi günler»e olan inançları zayıflıyor.

Tarih aynı zamanda bir bataklık gibidir. Yürüyeceği yolu sağlam taşlarla öremiyenler, bu bataklığın içinde boğulup giderler. Ama her zaman yalnız boğulurlar. Çünkü halk, en umutsuz gibi görünen günlerde bile kendi umudunu diri tutmakta sayısız yararlar görmektedir.

Aydın ili yaş meyve ve sebze üreticileri toplantısında üreticilerin temsilcileri de konuştu

Tariş'e bağlı üzüm birlikleri kooperatifince 8-9 ekim günlerinde İzmir Atatürk İl Kütüphanesi'nde seminer yapıldı. Seminerde, «Ege bölgesinde yaş sebze, meyve, üretim ve pazarlama konuları ele alındı. Seminer'de, Aydın'lı üreticilerin temsilcisi olarak Asım Akyüz de konuştu, önerilerini sundu. Konuşmayı yayınlıyoruz:

«Sayın üreticiler, sayın konuklar, bu toplantıyı düzenliyen sayın TARİŞ görevlileri!

Aydın ilinde yaş sebze üretimi 50 dekara kadar arazilerde yapılmaktadır. Bu çok küçük parçalanmış arazilerde üretim yapan üreticiler, üretim girdilerini ve pazarlama sorunlarını halledebilecek güçte değiller. Bu üreticilerin, özellikle pazarlama sorunlarının çözümü, ancak devlet desteğ'nde kooperatifler aracılığı ile yapılabilir.

Aydın, yoğun yaş meyve ve sebze üretimi yapan bir ilimizdir; yoğun üretimin yanında, biz üreticilerin karmaşık sorunları vardır. Başta üretim planlaması yapılmadığı için toprağımıza hangi tür gübre atacağımızı bilemiyoruz. Yeterinden fazla gübre kullanımı ürünlerimizin dayanıklılığını azalttığı için pazar kaybına neden oluyor, zarara uğruyoruz. Topraklarımızın tahlil edilip hangi tür gübrenin ne kadar kullanılacağını bilmek istiyoruz.

Aydın'da kısmi seracılık naylon örtüler altında tüp seracılığı şeklinde yapılıyor. Bu nedenle, naylon gereksinmemiz çok; ama örtülük naylonun bir kilogramının fiyatı 1979 martında 50 lira iken, aynı yılın eylül ayında 200 lira olmuştur.

Yine, aynı zaman içerisinde torba naylonların fiyatı 100 liradan 300 liraya çıktığını gördük. Bunların yanısıra sera için kereste ve çivi girdileri de bizim boyumuzu aşmıştır. Mazot fiyatlarının yüksek oluşu, tarım girdilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Günümüz koşullarında üretimin ana unsuru olan traktör ve tüm ekipmanlarda görülen çok yüksek oranda fiyat artışları, küçük ve orta üreticilerin alım gücünü çoktan aşmıştır.

Örneğin; Aydın'da patlıcan fiyatları bu yıl 50 kuruşa kadar düşerken, tarıma dayalı sanayi ürünlerinin fiyatlarında korkunç derecede artış olmaktadır. Yine, 50 kuruşa üreticilerden alınan patlıcanın İzmir, Ankara ve İstanbul tüketicileri tarafından 20 liraya kadar artan fiyatla alınıp tüketildiğini görüyor, bu acı durumu yaşıyoruz.

Tüm bu girdilerin fiyatlarının artışı yanında, krediler artmamakta, yerinde saymaktadır. Sebze üretiminde en yüksek kredi dekar başına 1000 liradır. Bu krediyle tüm girdilerimizi karşılamak olanaksız hale gelmiştir, bu krediyle ancak naylon girdilerini karşılıyabiliriz.

Yaş meyve ve sebze üretiminin daha verimli ve istenilen ölçülere uygun olması için aşağıdaki çalışmaların yapılması gerektiği inancındayım.

1 — Üretim planlaması yapılmalıdır.

2 — Tarım alet ve makinalarında standardizasyona gidilmelidir.

3 — Krediler günün koşullarına göre sağlanmalı; tüketim kredisi üretim kredisi ve pazarlama kredisi olarak üç bölümde ver'lmeli, verilen krediler mutlaka denetlenmelidir.

4 — İl düzeyinde üreticilerle teknik sorumlular sık sık toplanmalı, yapılan çalışmalar gözden geçirilmeli; gerektiğinde bölge düzeyinde yaygınlaştırılmalıdır.

5 — Alt yapı konusunda; köy yolları asfaltlanmalı, sulama kanalları yapılmalı, alım merkezlerine soğuk hava depoları kurulmalıdır. Ayrıca üretim alanlarına elektrik götürülmesinin büyük yararları vardır.

Yeraltı suları ile sulamanın yapılamadığı yörelerde küçük dereler varsa, bunların suları göletlerde biriktirilip sulamaya kazanılmalıdır.

6 — Petrola dayalı pahalı sulama yerine, elektrikle çalışan dinamolarla sulama yapılmalı ya da daha ucuz yollar sağlanmalıdır.

7 — Ambalajlamada standartlara uygun en düşük maliyet sağlanmalıdır.

8 — Yaş sebze ve meyve küçük üreticileri ile bu alanda çalışılan işçilerin çocukları için yaz dönem'nde köy okulları kreş haline getirilmelidir.

Tariş'in geç de olsa yaş sebze ve meyve konusuna el atması; biz Ege bölgesi üreticileri açısından olumlu ve yararlıdır. Yine Tariş'teki ekonomik olanakların varlığı, yaş sebze ve meyve konusunda büyük bir güvencedir.

Irgatlar, tarım emekcileri, kendi kücücük topraklarını ekip bictikten sonra tarım kapitalistlerine, çoluk-çocuk karın tokluğuna çalışıyorlar.

● «ARACILARIN SÖMÜRÜ VE TALANINA KARŞI KOOPERATİFLEŞTİK»

Kırşehir Çiğdeli Köyü Kalkınma Kooperatifi (Çi-Ka-Kop), aracıların sömürüsünden kurtulmak, üreticilerin alınterini değerlendirmek yönünde etkili bir uğraş veriyor. Kooperatif yönetim kurulu üyesi Ahmet Dumanla yaptığımız görüşmede, kooperatif çalışmaları hakkında bilgi aldık.

● Kooperatifleşme amacınızı ve kuruluş aşamasında karşılaştığınız güçlükleri açıklar mısınız?

Aracılar, tefeciler bizleri iliğimize kadar sömürüyordu. Kapitalist düzenin soygun ve sömürüsünden mümkün olduğu kadar az etkilenmek amacıyla kooperatifleştik. Kuruluş aşamasında köylülerimiz pek yanaşmak istemedi. Şimdiye kadar kooperatif adı altında birtakım oyunlarla aldatılmışlardı. Ama kooperatiflerin yönetiminde yoksul ve orta halli köylüler bulunduğu takdirde üreticinin aldatılması imkânsızlaşır. Çünkü yoksul köylüler birbirlerinin çıkarlarına ters düşmezler.

● Başlıca çalışmalarınızdan söz eder misiniz?

Köyümüzün gıda ve bakkaliye gereksinimlerini hemen hemen tümüyle karşıladık. Nebati yağların bulunmadığı günlerde köylümüz yağsız kalmadı. Köyümüzün mazot gereksinimini karşılamada da aynı başarıyı sağladık. Gübre ve kömür sağlama çalışmalarımız da başarıyla sonuçlanacaktır.

● Ne gibi tasarılarınız var?

Traktör almayı ve tarlaları ucuza sürmeyi düşünüyoruz. Mandıracılık yapma yönünde tasarılarımız da var. Komşu köylerdeki kooperatiflerle ortaklaşa makarna, et mamulleri fabrikası kurma gibi düşüncelerimiz de var.

● Bürokratik engellerle karşılaşıyor musunuz?

Elbette. Sadece kuruluş sırasında 10 bin lira masrafımız oldu. Noter, kırtasiye, bürokratik işler için şehre gidiş geliş, hepsi parayla...

● Başkaca söyleyecekleriniz var mı?

Tasarılarımız arasında KÖY-KOOP'a katılmak da var. Ne ölçüde büyük örgütlenme içinde olursak, imkânlarımız, gücümüz de o ölçüde büyüyecek ve sömürü azalacaktır.

● FAŞİSTLER İTO KİLİT FABRİKASINDAN HAMMADDE ÇALDILAR

Düzce (Gerçek) — İşçilerin mücadelesini bastırmak için işyerine faşistleri dolduran patron, geçtiğimiz günler fabrikadaki faşistler tarafından soyuldu.

Çilimli bölgesinde kurulu İTO kilit fabrikasında MİSK'e bağlı Türk-Metal-İş Sendikası yetkili. İşveren, bu sendikayı kabul etmeyen ve sendikalarını kendileri seçmek isteyen 100 kadar işçiyi işten atarak işyerine faşistleri doldurmuş ve diğer işçilere de gözdağı vermek istemişti. Patronun 4 sadık adamı, «DİSK buraya girmek isterse, ya ölür, ya öldürürüz» demişlerdi. Aynı kişiler fabrikadan hammadde çalarken, yakalandılar. Bu olay karşısında önce ne yapacağını şaşıran patron, daha sonra hırsızları polise teslim etmekte tereddüt göstermeyince, faşistler uşaklık ettikleri patronu bu kez yalancılıkla suçladılar.

İşyerindeki ilerici işçiler, faşistlerin bu yüzlerinin de açığa çıkmasından ve MİSK'in fabrikadaki etkinliğinin sarsılmasından sonra faşist sendikacılığa karşı daha kararlı mücadeleye giriştiler.

ORMAN KÖYLÜLERİ VE ORMANCILIĞIMIZ

Metin SARIBAŞ Orman Yük. Müh.

Bilindiği gibi ormanlarımız; madenlerimiz, akarsularımız ve göllerimiz gibi en önemli doğal kaynaklarımızdandır. Eskiden çoğu yerleri ormanlarla kaplı olan Türkiye artık günümüzde hızla ormansızlaşmakta ve giderek çölleşmeye yüz tutmaktadır. Alan olarak oldukça yeterli gibi görülen ormanlarımızın üçte ikilik kısmı verimsizdir. Hemen her yıl yangınlarla, kaçak kesimlerle, ormanlardan açmalarla, ormanlarda haksız yerleşmelerle ve otlatma gibi olumsuz etkenlerle buna ek olarak Türkiye koşullarına uymıyan yanlış ve yetersiz teknik uygulayımlar nedeniyle ormanlarımız nitel ve nicel olarak azalmaktadır.

1956 yılında o günlerin sosyo-ekonomik koşullarına göre hazırlanan 6831 sayılı «Orman yasası» orman icinde ve civarında yasıyan orman köylülerine hic bir yarar getirmemektedir. Yapay bir ayrımla hic bir bilimsel veriye dayanmadan kırsal kesim «orman içi köy», «orman civarı köy» kategorilerine ayrılmakta bu yapay bölünme sömürücü sınıfların çıkarlarına uygun düşmektedir. 22575 adet ormanla ilişkili olan köyümüzde yaklaşık 20 milyona varan insanımız yaşamaktadır. Orman köylerinde doğa acımasızdır. Yol yoktur, okul yoktur, tarlalar verimsizdir. Çilekeş orman köylüsü bu çetin doğa koşullarında yaşama mücadelesi için çırpınmaktadır.

Ormanlarımız 1937 yılından beri devletin denetimi altındadır. Ormanların bilim ve tekniğe uygun işletilmesi, korunması ve bakımı devletin görevi olmaktadır. Fakat ormanlarımızdan üretilen değerler yukarıda kısaca konumlarına değindiğimiz on milyonlarca orman köylüsüne aktarılacağı yerde bir avuç kereste tüccarına ve aracılarına devredilmektedir. Bu soyguncu —sömürücü sınıflar sistemli olarak «Orman Halk İlişkileri»nin bozuk olduğunu yinelemekte orman sömürüsünü daha da katmerleştirerek sürdürmektedirler. Aslında bozuk olan ilişki vardır, ama bu bozukluk, bu çelişki fakir orman köylüleri ile orman arasında değil; çelişki insanla-insan arasında, gözleri doymak bilmeyen kereste tüccarları ile orman köylüleri arasındadır.

Orman varlığımız alan olarak 20.115.114 hektardır. Ormanlarımızdan yılda 7-8 milyon metreküp odun hammaddesi elde edilmektedir. Orman ürünlerine olan gereksinim günden güne artmaktadır. Yalnız kâğıtlık odun gereksinimimiz 1977 yılında 1.860 bin metreküp iken bu rakkam 1982 yılında 3.135 bin metreküptür. Daha 1976 yılında altıbucuk milyon ster olan yakacak odun gereksin'mimiz on milyon steri aşacaktır. Odunun diğer kullanım alanlarındaki isterlerin buna paralel olarak artacağı, ülkemizin odun hammaddesi yönünden acmaza gireceği açıklıkla ortadadır.

Ormancılığımıza değgin bu genellemelerden sonra fakir orman köylüler'mize az bir ölçüde de olsa yararının dokunacağı düşüncesivle, çok az emekle yetist'rilebilen kavak ağacından söz edeceğiz.

Ormanlarımızdan yararlanmanın yukarıda saydığımız bu güçlükleri karşısında halkımız, az ölçüde de olsa, elinde arazisinin kenarına veya tümüne, bahçesinin bir köşesine kavak ağacını dikerek ormana, ağaca olan özlemini gidermekte kendi gereksinmelerini karşılamaktadır.

Kavak kültürü, sulanabilir verimli tarım alanlarında olanaklıdır. Toprağın geçirimli, besin maddeleri bakımından zengin ve hareketli taban suyunun bulunmasını gerektirmektedir. Eğer bir ülkede verimli tarım topraklarının yüzde otuzdan fazlası kavak ağaçlamalarına ayrılmışsa bu durumda kavakçılığın tarım ürünlerinde olumsuz etkisi söz konusu olmaktadır. Çünkü tarım arazileri alan olarak daralmaktadır. Diğer bütün yatırımlarda olduğu gibi, kavakçılığa Marmara bölgesinde gereğinden fazla yer verilmiştir. En verimli tarım topraklarının bulunduğu bu bölgemizde kavak dikilmiş alanlar yüzde otuzu aşmaktadır. Yurdumuzda henüz toprak ve arazi sınıflandırılması yapılmamıştır. Kavakçılık konusunda planlamadan söz edilmemektedir.

Açıklamaya çalıştığımız gibi Marmara bölgesinde bu düzensiz yığılma ve düzensizliğe bağlı olarak orman ürünleri endüstrisinin tümünün Marmara bölgesinde kümelenmiş olması nedeni ile kavakçılığın diğer yörelerimize yayılması yavaşlamıştır. Kavakçılık özellikle ekonomik bakımdan geri yörelerimize götürülmeli, üretimden-tüketim evresine kadar kavakçılık kooperatifleri kurulmalı, kavak üreticilerine devlet yardımcı olmalıdır.

TSİP Konya Ereğli Kongresinde Birliğin gereği ve ivediliği vurgulandı

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Konya - Ereğli ilçe örgütünün 1. olağan kongresi yapıldı. Kongrede, sosyalist hareketin önündeki sorunlar ele alınarak, TSİP'in birlik politikası açıklandı. Anti-faşist mücadelede halk güçlerinin birliğini pekiştirmek gereği vurgulandı. TSİP GYK üyesi Mehmet Yazırlı, kongrede şunları söyledi:

Kardeşler: Çağımız kapitalizmin çöküş, Sosyalizmin yükseliş çağıdır. Kapitalizm her gün gerilerken sosyalizm gün geçtikçe gelişiyor, kapitalizm'e onanmaz yaralar açıyor. Dünya devrimci sürecinin başını Sosyalist sistem çekiyor, ulusal kurtuluş hareketleri ve kapitalist ülkelerin isci sınıfı hareketi, dünya devrimci sürecinin ana ekseni oluyor. Emperyalizm hergün gerilerken, halkları acımasızca sömürmeye ve kırmaya devam ediyor. Halkları birbirine düşman etmeye çabalıyor.

Kardeşlerim: faşist hareket tırmanıyor, terör, saldırı ve katliamlarına hergün yenisi ekleniyor. Birinci ve ikinci MC dönemlerinde devlet kademelerine tırmandırılan ülkücü komandolar, insan canını hiçe sayarak fabrikaları, işyerlerini ve mahalleleri basarak, sokak ortalarında insan avına çıktılar, kan döktüler. İnsanlar adeta sokağa çıkamaz duruma getirildi.. Ama yılmadık, usanmadık. Israrlı ve kararlı mücadelemizi sürdürdük. Demokrasi güçleri iyi bir sınavdan geçti. 1977 genel seçimlerinden sonra MC alaşağı edildi, fakat büyük vaadlerle işbaşına gelen sosyal demokrasi 21 aylık döneminde faşizme ödün verdi, faşist saldırıları önleyemedi. Pahalılık gittikçe arttı, fiyatlar yükseldi, demokrasi tehlikeye girdi. CHP kendi soluna bir duvar örerek onlara olumsuz tavır aldı. Tekelci sermayenin isteklerini teker teker yerine getirdi. Sıkıyönetimi getirdi, 1 Mayısları yasakladı. Demokrat parti iktidarından sonra ilk kez seçim toplantılarını dağıttırdı. Partimiz sosyal demokrasiye karşı bilimsel tavır aldı, onu olduğu gibi değerlendirdi. 5 yıllık yaşamında tüm demokrasi güçlerinin birliğini savundu. Sosyalist hareketin birliğini savundu, bu konuda umutsuzluğa kapılmadı.

Ve şimdi birlik konusunda olumlu, ilkeli ve bilimsel işbirliğini devrimci demokratlarla gerçekleştirdi. Fakat bu öneriyi daha önceleri TİP ve birlik dayanışma gurubuna götürdü, olumlu neticeler alınamadı, birlik dışı davranışlarla karsı karşıya kaldık. Biz demokratik ve siyasi işbirliği için illâ milyonlarca işçi ve emekcinin mahvolmasını mı beklemeliyiz? Bilimi savunanlar ve ciddi olanlar geleceği değerlendirip ona göre tavır alır.

O'NUN HİKAYESİ

M. DOĞRUER

